

Kommentarer til Haag-dommen

5 februar 1941.

Hr. bibliotekar W. P. Sommerfeldt,

Postboks 2400

O s l o.

På Deres liste vil jeg foreslå følgende tilføielser:

1. Redslob, Robert. Kommentar til Dommen i Grønlandssagen.
(Nordisk Tidsskrift for international Ret, 1933, s. 98-114).
2. Strupp, Karl. Kommentar til Dommen i Grønlandssagen.
(Nordisk Tidsskrift for international Ret, 1933, s. 93-98).

Både Redslob og Strupps artikler er dessuten inntatt på originalsprogene, fransk og tysk, i samme årgang av tidsskriftet.

3. Smedal, Gustav. Die Revisionsfrage im Norden. (Völkerbund und Völkerrecht, 1935-36, s. 352-58 og 1936-37, s. 303-309).

Den første av de to artikler foranlediget Knud Berlin til å skrive den på listen allerede opførte artikkel: Neue norwegische Ansprüche auf Grönland. Den annen artikkel er svar på Knud Berlins bemerkninger.

På grunn av sykdom kommer disse opplysninger desverre noe sent. Når Deres liste er ferdig, skulde jeg sette pris på å få den tilsendt, da den vil kunne være mig til nytte i mitt arbeide.

Æ r b ø d i g s t

GRØNLANDSSAKEN.

(Se også de enkelte forfattere i 2. afdeling).

- Berlin, Knud.* Den dansk-norske Østgrønlandstraktat i belysning af Oregontraktaten af 1818. (Statsvetenskaplig tidskrift. 34 (1931). 309—24)
- Denmark's right to Greenland. London 1932. (Amer. J. of int. law. 27 (1933). 386—7)
- X — Neue norwegische Ansprüche auf Grönland. (Völkerbund und Völkerrecht. 2 (1935/36). 658—64)
- Braun, Gustav.* Die Ostgrönlandfrage. (Nord. Rd.schau. Berl. 4 (1931). 147—53)
- Cohn, Georg.* Statut juridique du Groenland Oriental. (Revue de droit int. et de législation comparée. 14 (1933). 557—71)
- Le conflit entre la Norvège et le Danemark au sujet du Groenland. (L'esprit international. 5 (1931). 656—7)
- La Cour de Justice internationale et le conflit du Groenland. (Sst. 7 (1933). 446. Chronique)
- Permanent, of int. Justice. (British Yearb. of int. law. 14 (1933). 148)
- Duason, Jón.* Grönlands retsstilling i middelalderen, fire artikler. Cph. 1934. (Amer. J. of int. law 29 (1935). 352—3)
- Grönlands statsrettslige stilling i Middelalderen. (Sst. 23 (1929). 714)
- Engelsdoerfer, A.* La cour de la Haye en 1932—33. (Revue de droit int. et de législation comparée 14 (1935). 321—33)
- Fachiri, Alexander P.* Legal status of Eastern Greenland. (British Yearb. of int. law 14 (1933). 174—80)
- The Greenland case. (Sst. 14 (1933). 146—7)
- Federspiel, P. T.* The disputed sovereignty over East Greenland. (Int. Affairs. N. Y. Nov. 1932. 784—98)
- Fuglsang, Walter.* Der Standpunkt der Parteien im Grönlandkonflikt. (Z. f. Politik 22 (1933). 741—8)
- Fur, Louis le.* Le conflit du Chaco boreal. (Revue de droit international 13 (1934). I. 421)
- Garner, James W.* The international binding force of unilateral oral declarations. (Amer. J. of int. law 27 (1933). 493—7)
- Hennig, Richard.* Der dänisch-norwegische Grönlandkonflikt. (Z. für Politik 21 (1932). 508—10)
- Hudson, Manley O.* Editorial comment. (Amer. J. of int. law 28 (1934). 132)
- Legal status of certain portions of Eastern Greenland. (Sst. 26 (1932). 17—8)
- — parts of Greenland. (Sst. 27 (1933). 27—30)
- Hyde, Charles Cheney.* The case concerning the legal status of Eastern Greenland. (Sst. 27 (1933). 732—8)
- Lakhtine, W.* Rights over the Arctic. (Sst. 24 (1930). 703—17)
- Langhans-Ratzburg, Manfred.* Der Streit um Ostgrönland. (Petermanns Mitt. Gotha. 79 (1933). 18—9)
- Lundberg, R.* Die Grönlandfrage. Meldet auch Island Ansprüche an? (Mitt. d. Islandfreunde 19 (1931). 45—7)
- Miller, David Hunter.* Political rights in the Arctic. (Foreign Affairs 4 (1925/26). 47—60)
- Mouvement jurisprudentiel. Cour Permanente de justice intern. Statut juridique du Groenland Oriental (5 avril 1933). (Revue de droit international 13 (1934). I. 300—44)
- Möller, Axel.* La controverse dano-norvégienne au sujet du Groenland. (Rev. politique et parlementaire. Paris. 1932. 148—54)
- Payre, Gabriel.* Une controverse dano-norvégienne au sujet du Groenland. (Sst. 1932. 306—9)
- Preuss, Lawrence.* The dispute between Denmark and Norway over the sovereignty of East Greenland. (Amer. J. of intern. law 1932. 469—87)
- La question du Groenland. (L'esprit international 7 (1933). 316: Chronique)
- Rasmussen, Gustav.* La souveraineté du Danemark sur le Groenland. (Revue de droit int. et de législation comparée 12 (1931). 220—33)
- L'accord Dano-Norvégien sur le Groenland Oriental et son historique. (Sst. 7 (1927). 293—321, 656—96)
- Scheltens, E.* Het arrest van het permanente hof van internationale justitie in het deensch-noorsche geschil betreffende Oost-Groenland. (De Volkenbond 8 (1932/33). 214—7)
- Het geschil tusschen Denemarken en Noorwegen betreffende Oost-Groenland voor het permanente hof van internationale justitie. (Sst. 8 (1932/33). 82—5)
- Staël Holstein, Lage de.* Autour de la conception juridique des servitudes internationales. (Revue generale de droit international public 41 (1934). 20—1)
- Autom du diffuend du Groenland. (Esprit intern. Paris. 1932. 403—18)
- Status, Legal, of South-Eastern Greenland. Order made August 3, 1932. (British Yearb. of int. law 14 (1933). 166—7)
- of Eastern Greenland. (Geogr. J. Lond. 82 (1933). nr. 2)
- Steinert, H.* Ost-Grönlands wirtschaftliche Bedeutung. (Geogr. Z. Lpz. 39 (1933). 352—7)
- Tiander, Karl.* Die Umbildung der skandinavischen Welt. (Z. für Politik 15 (1926). 274—92, 282—3, 291)
- Verzijl, J. H. W.* Het Deensch-Noorsch geschil over Oost-Groenland. (Tijdschr. K. Ned. Aarch. Genootschap. Amsterd. 45 (1933). 252—70)
- Weber, Paul.* Das Haager Urteil im Grönlandkonflikt. (Die Friedenswarte 1933. 149—55)
- Wolgast, Ernst.* Die dänisch-norwegische Grönlandfrage. (Z. für internat. Recht 31 (1923). 141—62; 33 (1925). 457—65; 34 (1926). 512—4)
- Le différend dano-norvégien au sujet du Groenland affaires Etrangères. Octbr. 1931. (Revue de droit internat. 9 (1932). I. 382—3)
- Das Urteil im dänisch-norwegischen Grönlandprozess. (Völkerbund und Völkerrecht 1 (1934/35). 53—6)

Inmedal

Redslob

Herr dr. jur. Gustav Inmedal,
Oslo

Under henvisning til vår telefonsamtale
tilkaler jeg mig her å sende Dem en liste over
de islandske tidskriftartikler om Grøn-
landssaken som det har lykkedes mig å
samle for årene 1931—1935. Jeg vilde være
glad hvis De vilde opgi

- Garner, James W. The international binding force of unilateral oral declarations. (Amer. J. of int. law 27 (1933). 493-7)
- Hennig, Richard. Der dänisch-norwegische Grönlandkonflikt. (Z. für Politik 21 (1932). 508-10)
- Hudson, Manley O. Editorial comment. (Amer. J. of int. law 28 (1934). 132)
- Legal status of certain portions of Eastern Greenland. (Sst. 26 (1932). 17-8)
- — parts of Greenland. (Sst. 27 (1933). 27-30)
- Hyde, Charles Cheney. The case concerning the legal status of Eastern Greenland. (Sst. 27 (1933). 732-8)
- Lakhtine, W. Rights over the Arctic. (Sst. 24 (1930). 703-17)
- Langhans-Ratzeburg, Manfred. Der Streit um Ostgrönland. (Petermanns Mitt. Gotha. 79 (1933). 18-9)
- Lundberg, R. Die Grönlandfrage. Meldet auch Island Ansprüche an? (Mitt. d. Islandfreunde 19 (1931). 45-7)
- Miller, David Hunter. Political rights in the Arctic. (Foreign Affairs 4 (1925/26). 47-60)
- Mouvement jurisprudentiel. Cour Permanente de justice intern. Statut juridique du Groenland Oriental (5 avril 1933). (Revue de droit international 13 (1934). I. 300-44)
- Möller, Axel. La controverse dano-norvégienne au sujet du Groenland. (Rev. politique et parlementaire. Paris. 1932. 148-54)
- Payre, Gabriel. Une controverse dano-norvégienne au sujet du Groenland. (Sst. 1932. 306-9)
- Preuss, Lawrence. The dispute between Denmark and Norway over the sovereignty of East Greenland. (Amer. J. of intern. law 1932. 469-87)
- La question du Groenland. (L'esprit international 7 (1933). 316: Chronique)
- Rasmussen, Gustav. La souveraineté du Danemark sur le Groenland. (Revue de droit int. et de législation comparé 12 (1931). 220-33)
- L'accord Dano-Norvégien sur le Groenland Oriental et son historique. (Sst. 7 (1927). 293-321, 656-96)
- Scheltema, E. Het arrest van het permanente hof van internationale justitie in het deensch-noorsche geschil betreffende Oost-Groenland. (De Volkenbond 8 (1932/33). 214-7)
- Het geschil tusschen Denemarken en Noorwegen betreffende Oost-Groenland voor het permanente hof van internationale justitie. (Sst. 8 (1932/33). 82-5)
- Stael Holstein, Lage de. Autour de la conception juridique des servitudes internationales. (Revue generale de droit international public 41 (1934). 20-1)
- Autom du diffuend du Groenland. (Esprit intern. Paris. 1932. 403-18)
- Status, Legal, of South-Eastern Greenland. Order made August 3, 1932. (British Yearb. of int. law 14 (1933). 166-7)
- of Eastern Greenland. (Geogr. J. Lond. 82 (1933). nr. 2)
- Steinert, H. Ost-Grönlands wirtschaftliche Bedeutung. (Geogr. Z. Lpz. 39 (1933). 352-7)
- Tiander, Karl. Die Umbildung der skandinavischen Welt. (Z. für Politik 15 (1926). 274-92, 282-3, 291)
- Verzijl, J. H. W. Het Deensch-Noorsche geschil over Oost-Groenland. (Tijdschr. K. Ned. Aarch. Genootschap. Amsterd. 45 (1933). 252-70)
- Weber, Paul. Das Haager Urteil im Grönlandkonflikt. (Die Friedenswarte 1933. 149-55)
- Wolgast, Ernst. Die dänisch-norwegische Grönlandfrage. (Z. für internat. Recht 31 (1923). 141-62; 33 (1925). 457-65; 34 (1926). 512-4)
- Le différend dano-norvégien au sujet du Groenland affaires Etrangères. Octbr. 1931. (Revue de droit internat. 9 (1932). I. 382-3)
- Das Urteil im dänisch-norwegischen Grönlandprozess. (Völkerbund und Völkerrecht 1 (1934/35). 53-6)

Redslot

Herr dr. jur. Gustav Smedal,
Oslo

Under henvisning til vår telefonsamtale tillater jeg mig her å sende Dem en liste over de islandske tidsskriftartikler om grøn-
landsaker som det har lykkedes mig å samle for årene 1931-1935. Jeg vilde være Dem meget taknaden om de vilde opgi andre for denne periode.

Arbejdigt

W. P. Sommerfeldt

PostBox 2400

Oslo

15. 1. 1941.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

B. T.

27 SEP. 1937
skriver den

*Hfr „Nationen“ for 12 oktober 1937 i
mappen „Kielbroden 14 januar 1814“.*

Norsk Indre Missions Formand kræver Grønland

*„Vi tog vort Nederlag i Grønlandssagen, men Danskerne
bør vide, at Sandheds Sag dør aldrig!“*

Indre Missions Formand, Pastor Bartholdy, fremdrager og kommenterer i det sidste Nummer af „Indre Missions-Tidende“, der udkom i Gaar, en højst

ne af Østgrønlands Ismarker med 74 Procent Majoritet stemmer sig hjem til Norge, den Dag er vi danske ogsaa beredt til at afstaa Østgrønland.

Er Grønlands-Spørgsmaalet virkelig endnu et Spørgsmål mellem de to Folk og mellem troende Mennesker i de to Folk, saa er Samfundet mellem os, de helliges Samfund, vel saa stærkt, at det havde kunnet taale, at det blev lagt aabent frem iblandt os fra den første Dag.

det gavner ho det

Opbevaringsnr: 109
1 Mars 1937.

**En doktoravhandling
som får sterk ros.**

I en anmeldelse av dr. Edvard Hambros «L'Execution des Sentences Internationales» skriver den høit ansette folkerettsautoritet, professor, dr. Hans Wehberg¹⁾ i Die Friedens-Warte:

«Dette arbeide rager høit op blandt de mange nyere folkerettslige doktoravhandlingar ved sin klarhet, sin tanke-
rigdom og sin forståelse for hvad der fremmer sann rettferdighet. Denne opfatning vil også de dele som ikke i ett og alt vil være enig i alt hvad det fremholdes i dette arbeide. Blir forfatteren, hvad vi opriktig håber, sine interesser for folkeretten tro, tviler vi ikke på at det vil være ham beredt en stor fremtid på dette område.»

Hans Wehberg
Paul Weber

¹⁾ Jfr. utklipp av «Aftenposten» for 10 juni 1933. (denne mappe)

'Tidens Tegn' m. 188.

3 aug. 1936

„Norge har også hatt sin Hitler“, sier professor Ernst Wolgast

Men det var i det 12. århundrede.

Verdenssituasjonen idag karakteriseres av de usikre momenter.

Blandt deltagerne i nasjonalistenes internasjonale kongress, som forleden blev holdt i Oslo, var også nordmennenes gamle venn og beundrer, professor Ernst Wolgast. I tidens løp har denne typiske representant for den ariske rase lært sig perfekt norsk og under Grønlandssaken var han også, som bekjent en av Norges ivrigste forsvarere og arbeidet både i skrift og tale utrettelig for vår sak. Da vi forleden hadde en samtale med ham blev derfor vårt første spørsmål ganske naturlig:

— Hvad er nu Deres opfatning av Grønlandssaken efter at foreningen „Norsk-dansk ordning“ er stiftet.

— Saken er jo nu en norsk-dansk politisk affære, slik at en jurist som jeg i og for sig ikke har noen rett til å uttale mig. Den juridiske dom foreligger jo.

— Men Deres juridiske opfatning er?

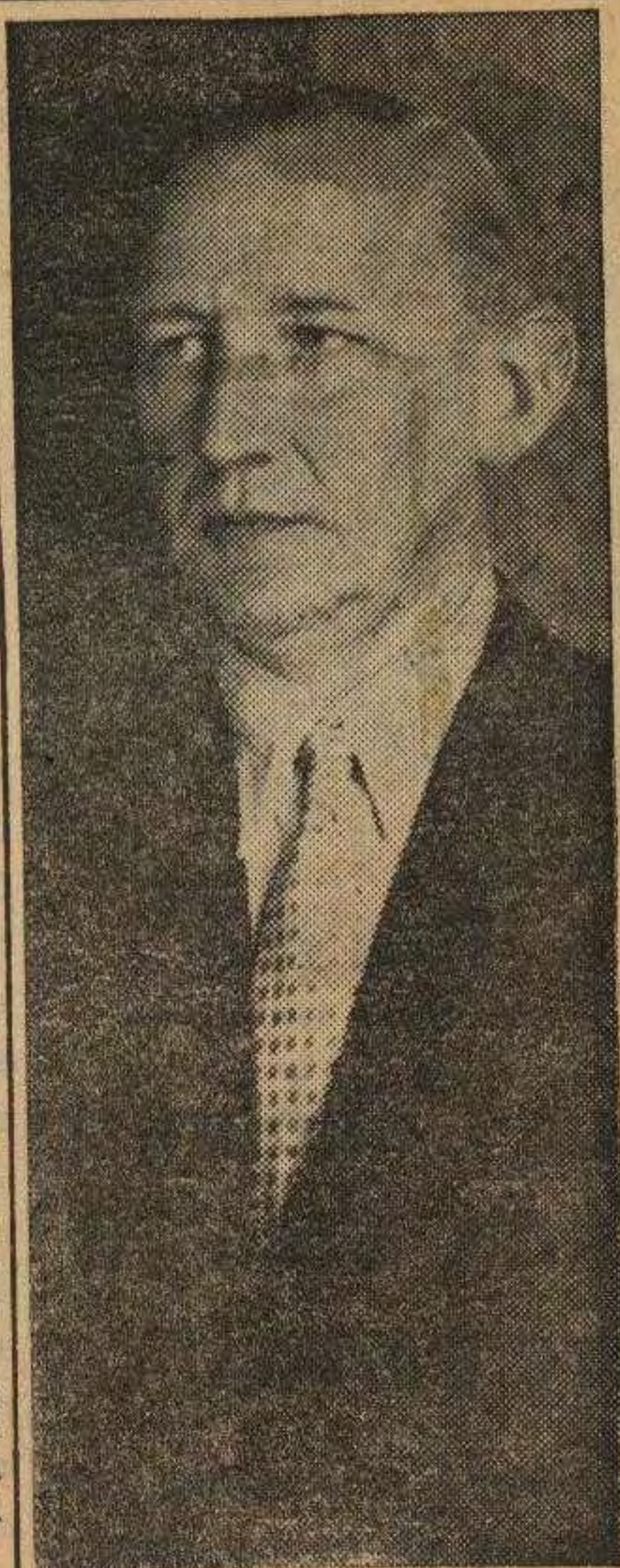
— Den samme som den alltid har vært og alltid vil være. Dommen har absolutt ikke overbevist mig. Jeg har jo for øvrig også tydelig pointert min opfatning av saken i internasjonale tidsskrifter og i lignende fremstillinger.

— Hvordan ser De for øvrig på verdenssituasjonen idag?

— Efter min mening karakteriseres den av den almindelige usikkerhet om hvilke veier man skal slå inn på. En ny verdenstilstand er iferd med å utfolde sig og årsakene er av forskjellig art: nye tekniske og økonomiske kjensgjerninger virker, nye krigsmidler er opfunnet, forskyvninger av maktfordelingen som f. eks. Italias posisjon ved siden av den engelske riksvei til India. Konklusjonen blir at statene i øieblikket ikke engang selv er klar over sine egne interesser. De vet politisk sett ikke hvilke allianser eller forbund de skal knytte.

— Vil det si at De anser Folkeforbundets rolle som utspilt?

— Det befinner sig iallfall i en avgjort krise. Hittil har forbundet for en stor del vært, som professor Gjelsvik sier, et allianseforbund for å sikre seierherrene den fornødne fordelelsesro. Nu kan imidlertid denne situasjon ikke oprettholdes. „De-forsent-komme“ melder sig og

Wolgast.

stiller mangfoldige revisjonskrav.

— Usikkerhetsmomentene er altså efter professorens mening det mest karakteristiske i verdenssituasjonen av idag?

— Ja, utvilsomt og dernest slike momenter som at nasjonene idag ikke forstår hverandre, slik som de en tid gjorde det. Ta f. eks. våre respektive fedreland, Norge og Tyskland. De færreste nordmenn forstår Tyskland og det til tross for at begge lands historie har så mange felles trekk. Ingen av dem har f. eks. gjennom århundreder vært ordentlig herre i sitt eget hus. Og likeledes har de begge hatt sin „Hitler“, Tyskland i nutiden og Norge omkring 1200-tallet, nemlig kong Sverre Sigurdssønn. Trekker man paralleller kan man tydelig se likheten: 1) Ingen av de to kom fra selve riket, men henholdsvis fra Færøiene og Østerrike. 2) Begge har sin „S. A.“, Hitler sine brunskjorter og Sverre sine Birkebeinere. 3) Begge har sin konflikt med paven. (I parentes bemerket seiret Sverre, hvilket var første gang den verdslige makt triumferte over den geistlige.) I sin berømte tale mot biskopene opererte allerede Sverre med moderne argumenter, når man ser bort fra den ideologiske omklødning. Dette skrift kunde man i det hele tatt også idag lese med stort utbytte. 4) Likesom Hitler har knekket landenes velde, så knekket Sverre lendermennenes. I begge tilfeller en kamp av aller største betydning: kampen for en riksmakt og dens konsentrasjon i sentralmaktens hender. 5) Begge menns karakter viser en rekke iden-

'Tidens Tegn' m. 182.

3 aug. 1936

„Norge har også hatt sin Hitler“, sier professor Ernst Wolgast

Men det var i det
12. århundrede.

Paris, 1. august.
Ifølge Agence Havas Berlin-korrespondent har den internasjonale olympiske komite vedtatt å sende en skrivelse til Oslo, undertegnet av alle komiteemedlemmer med henstilling om at de moderne olympiske lekes grunnlegger, baron Pierre de Coubertin må bli tildelt Nobels fredspris.

*
Innleveringsfristen til forslag av kandidater til Nobels fredspris utløper som bekjent den 31. januar og etter hvad vi erfarer er der ikke kommet noe forslag angående baron de Coubertin før denne datum. Her-til kommer også det spørsmål om den internasjonale olympiske komite medlemmer etter statutenes opply-ler de betingelser som det kreves av forslagsstillerne. De som etter Nobels testamente statuer kan

hadde tenkt denne tanken så fort-satte jeg på den samme linjen. Jeg sammenlignet den spanske re-volusjonen med det som var hent i Tyrkland etter at Hitler hadde tatt makten, i Russland etter tsar-dømmets fall og i Frankrike un-der den store revolusjon. I alle disse fire lande er prestene og kirkene blitt syndebukker, skjønt man før revolusjonene med rette talte om kirkens sterke stilling i vedkommende lande....
Og mens jeg gikk slik og speku-erte over revolusjonene i et slags bibelhistorisk lys, kom jeg til å

tiske trekk i såvel klarsynthet, vilje og mildhet overfor overvunne motstandere. Som eksempler kan man opstille Sverres mildhet overfor Reidar Sendemann og baglerne og Hitlers overfor de mange millioner forhenværende kommunister, som han nu har vunnet for det tredje rike. Til slutt vil jeg trekke en parallell mellem begge tos utvikling gjennom de forfølgelser de måtte gjennomgå. Når jeg leser Sverres saga må jeg regelmessig tenke på at det samme igrunnen kan sies om Hitler og hans vanskeligheter gjen-nem hans 14-årige kamptid.

Klb.

Does Cris Have to Be French? T.

To the Editor of The New York Herald:

On the maiden trip of the liner Normandie, they are going to act a play called "Christopher Columbus." We wonder what Columbus has got to do with a ship called the Normandie. So far as we know that part of France got its name from the Northmen who settled there under the Norwegian Viking Rollo, later the first Duke of Normandy. In Norway we understand people still call themselves "nordmenn" or Northmen.

In the Sagas of the Norwegian kings one can read that Leif Erikson came to America in the year 1000, or 500 years before Columbus. His father, Erik the Red, and his men sailed to Greenland and settled there. All the islands north of Scotland, Iceland and Greenland belonged to Norway. We are inclined to talk about Scandinavians and Swedes in the States but Denmark or Sweden had nothing to do with all these Norwegian settlements.

It is a historical fact that the Norwegians were the first real sailors in Europe. The Romans were not sailors. They never lost sight of land. The Norwegians were, in fact, the first European people who dared to sail on to the open sea at a time when compasses were not known in Europe. They were sailors at least 500 years before the English, who became real sailors at the end of the fourteenth century, so historians say. 11-5-35 AN AMERICAN.

A Point of History. 14-5-35

Paris, May 12.

To the Editor of The New York Herald:

Saturday's letter from "An American" was very interesting. It is rather extraordinary that Columbus is always put in the foreground by all Latin peoples, though history says he was the second to discover America.

Being particularly interested in history, I should be grateful if somebody

could explain to me the reason why Norway does not seem to have her former settlements. So far as I have been told, these settlements belong to Denmark. Perhaps this is a mistake, as I cannot remember having read in history that Norway had lost them in war or sold them. How did it happen that they went into the possession of Denmark when the settlements were entirely populated from Norway?

I am grateful for all knowledge I get through your Mailbag.

LADY TEACHER.

On Scandinavia.

London, May 15.

To the Editor of The New York Herald:

In reply to the letter from "Lady Teacher" inquiring how it is that the Norwegian settlements in Greenland passed to Denmark, I would say that for a number of centuries Denmark was the leading Scandinavian power, and had conquered and was ruling Norway.

During the Napoleonic wars Denmark took the side of the French, and when Napoleon was defeated, Denmark, in the Treaty of Kiel, 1814, was forced to cede Norway to Sweden. Nothing was said however, as to the overseas possessions, which, originally Norse had for about four hundred years been ruled by Denmark as part of her Norwegian conquests. Consequently, Greenland, Iceland and the Faroe Islands remained under the Danish crown.

JAMES TRUSLOW ADAMS.

Correcting Mr. Adams.

Oslo, May 20.

To the Editor of The New York Herald.

If Mr. James Truslow Adams had not been a noted historian I would not make any comment to his statement that Denmark had conquered Norway. The fact is that Denmark has never conquered Norway. It is true that Danish kings for a number of centuries were ruling Norway, but this was not due to a conquest. This had its origin from quite other events, which it is too much to write about here.

T. NOGAARD.

A Point of History.

Brussels, May 17

To the Editor of The New York Herald:

The point of history which "Lady Teacher" mentioned is no doubt a puzzle to many of us. Mr. Adams, in his letter of the 15th, shows to evidence that he is no exception.

In the thirteenth century we do not think that there was a bigger and more powerful country in Europe than Norway, possessing all her many settlements from the Isle of Man to Greenland. In 1376 the Norwegian king was elected King of Denmark and the two countries became in that way united. The Norwegian royalty died out and the kings became Danes who seem to have thought that they could do everything without any constitutional right. One of these kings got his daughter married to a king of Scotland. When the Danish king could not give his daughter any dowry he pawned some of the Norwegian settlements. The kings never got any better off and the islands became in that way the property of Scotland. Denmark was very tiny and the kings always got into war with Sweden, hoping to increase their territory, but they invariably lost. The Norwegians defended their frontier all right without losing, but still Norway had to pay with a big slice of her territory. Another time the Danes attacked when Sweden was busy fighting in Germany. The result was that the Swedes took the Danish metropolis, Copenhagen, and Norway had to pay with another big fertile slice of land to help her out. Norway had nothing to do with this attack.

It is a great historical mistake to think that Norway was "ceded" to Sweden in 1814. The Danish king had no earthly right or power to "cede" a country to another, not to speak of a whole nation whose fault had been that it was too loyal. Norway has never recognized the Treaty of Kiel. That is the point. Norwegian independence was at once declared and a new constitution framed though a union came about with Sweden some months later, but both countries being free and independant on equal terms.

The question remains how Norway could lose even the remains of her big settlements when she was separated from Denmark. We hope that a real historian can tell us how Denmark got them without any conquest or right.

A WESTERNER.

Another View. 29/5/35

Hamburg, May 25.

To the Editor of The New York Herald:

The point of history which "Lady Teacher" and "A Westerner" wrote about I think I may be able to explain, although I am no historian.

At the Conference of Kiel, when the Danish king and the Holy Alliance planned to "cede" Norway, there was, strange to say, no representative from Norway, only from Denmark.

When the question about Norway came up, the Danish representative told the conference that the settlements had always belonged to Denmark. The members of the conference evidently did not know much history, so they thought that the Danish representative told the truth and they settled the question accordingly, without any investigations. Norway has never agreed to the Treaty of Kiel.

The ancient Norwegians settled on the West side of Greenland, but they died out during Norway's union with Denmark because they were forgotten by the rulers and left without necessary supplies to live. In the last years, the Norwegians and other nations have had important fisheries near Greenland, but Denmark keeps harbors shut even for ships in distress, so the Norwegians occupied some unpopulated places on the East coast thinking that if Greenland were Danish, the Danes could not possess any more than the old Norwegian settlements on the West side. This matter came up before the International Law Courts at The Hague, where the members decided that all this big continent belongs to Denmark. And at the same time, they came to the conclusion that Greenland was Norwegian in 1814.

As a matter of course, all settlements were then, as they always have been, Norwegian, up to that year.

INTERESTED IN HISTORY.

Herald's Mailbag

latter Vinland (i.e., New England), and Markland (Labrador), were rebels against Olaf Trygvesson.

Rollo was a Jarl from Aalesund, who was outlawed by Harold Haarfagre (Fair Hair), "because," says the saga, "he came into a bay and began to plunder it while the king was there."

he was so tall that question, that no he ing de-nd ng le, y id e- t- have used to look up a question in a field which lies very far indeed from that of my own historical work, may all be wrong, though I doubt it. Every fact in the controversy in this letter is taken from one or another of them. I shall have to leave the matter at that, and take up no more of your space. JAMES TRUSLOW ADAMS.

BANK RAISES RATE

Last night teams headed by Mrs. American Church tea-dance. press, United States Lines and the Ambassador, Cooks, American Ex-ican Women's Club, Fouquets, the seen later at the Hotel Ritz, the Amer streets in the morning and others were croix were the first to appear on

the Premier gave a problems concerning the two countries. the two statesmen discussed all the lasted one hour and a half, says that after the first of these talks, which streets in the morning and others were croix were the first to appear on

A Point of History. 14-535

Paris, May 12.

To the Editor of *The New York Herald*:

Saturday's letter from "An American" was very interesting. It is rather extraordinary that Columbus is always put in the foreground by all Latin peoples, though history says he was the second to discover America.

Being particularly interested in history, I should be grateful if somebody

could explain to me the reason why Norway does not seem to have her former settlements. So far as I have been told, these settlements belong to Denmark. Perhaps this is a mistake, as I cannot remember having read in history that Norway had lost them in war or sold them. How did it happen that they went into the possession of Denmark when the settlements were entirely populated from Norway?

I am grateful for all knowledge I get through your Mailbag.

LADY TEACHER.

On Scandinavia.

London, May 15.

To the Editor of *The New York Herald*:

In reply to the letter from "Lady Teacher" inquiring how it is that the Norwegian settlements in Greenland passed to Denmark, I would say that for a number of centuries Denmark was the leading Scandinavian power, and had conquered and was ruling Norway.

During the Napoleonic wars Denmark took the side of the French, and when Napoleon was defeated, Denmark, in the Treaty of Kiel, 1814, was forced to cede Norway to Sweden. Nothing was said however, as to the overseas possessions, which, originally Norse had for about four hundred years been ruled by Denmark as part of her Norwegian conquests. Consequently, Greenland, Iceland and the Faroe Islands remained under the Danish crown.

JAMES TRUSLOW ADAMS.

Donal Law Courts at The Hague, where the members decided that all this big continent belongs to Denmark. And at the same time, they came to the conclusion that Greenland was Norwegian in 1814.

As a matter of course, all settlements were then, as they always have been, Norwegian, up to that year.

INTERESTED IN HISTORY.

Letters from The Herald's Mailbag

The Norwegian Version.

Paris, May 18.

To the Editor of *The New York Herald*:

The Norwegian version of the loss of Norway's possessions is slightly different from the one given by James Truslow Adams. According to it, Norway has never been conquered by Denmark, but in 1376 a Norwegian prince, Olaf Haakonsson, was chosen to be King of Denmark, and in 1380, at the death of Haakon VI, Magnusson, his father, he succeeded to the Norwegian throne and united both kingdoms into one.

But the real cause of Norway's decline was the great plague, which killed nineteen-twentieths of its population. On the other hand, many conquests made by the Vikings never belonged to Norway, because most of the "Baysmen" were rebels or independent Jarls.

Erik the Red and his son, Leif the Lucky (Leif Eriksson), who discovered Greenland and America, calling the

latter Vinland (i.e., New England), and Markland (Labrador), were rebels against Olaf Trygvesson.

Rollo was a Jarl from Aalesund, who was outlawed by Harold Haarfagre (Fair Hair), "because," says the saga, "he came into a bay and began to plunder it while the king was there"; "he was so tall and so heavy that no horse could carry him; that is why he was called 'Gange Rolf,' or 'Walking Rollo.'"

One may add that many of his descendants inherited his stature and strength, since among them were King Richard, Long Sword, Robert-le-Diable, Robert Courte-Heuse, etc.

It is from Normandy that feudality spread over France and England, and it was the descendants of the Norsemen who introduced Chivalry in Europe.

ALICK ST. H.

S.P.C.T. Needed.

Nice, May 16.

From Mr. Adams.

London, May 23.

To the Editor of *The New York Herald*:

Forgive my again trespassing upon your space. I always try to avoid newspaper controversy, and had no idea that my letter on the subject of Denmark-Norway-Greenland, etc. would stir one up, but I would appreciate the opportunity of at least an explanation. I make no pretense to being a specialist in Scandinavian history. The letter from "Lady School-teacher" raised an interesting point, and I looked into it from the authorities at hand. The scholarly literature on Scandinavian history in English is extraordinarily limited. The *Guide to Historical Literature* (1931) notes only three general histories dealing with it as published in the last thirty years. The histories of Europe at large rarely give more than a few lines to Scandinavia, and without details. I used the best authorities at hand to ascertain what seemed a simple point. I did not realize the amount of nationalistic heat involved. As the controversy seems to have aroused some interest it may be well to say on what I based my statements.

If I were writing a book I would not write it from the *Encyclopaedia Britannica*, but it is a natural reference work for an ordinary query. In addition I looked up the authors of the particular parts used by me and found one was R. B. Bain, formerly assistant librarian

of the British Museum and an authority and writer on Scandinavian history; another was W. F. Reddaway, of King's College, Cambridge, who wrote the *Scandinavian part of the Cambridge Modern History* (15 vols. and an authoritative work); another H. L. Braekstad, a Norwegian and author of a work on the Norwegian constitution. I also used the volume by Gathorne Hardy, whose "Norse Scholarship" is vouched for by H. A. L. Fisher, the well-known historian and Warden of New College, Oxford, and finally the volume on "The Foreign Policy of Castlereagh," by the also well-known scholar, Prof. C. K. Webster. So much for the demand from one of your correspondents who wanted to hear from a "real historian."

Several have made the statement that Norway was "never" conquered. She was soundly beaten and conquered by Canute, though for a short time only. The period from the Union of Kalmar, 1397, to the Treaty of Kiel, 1814, was confused, but all the authorities seem to agree that for part of that time Norway sank to practically a province of Denmark. As to the Treaty of Kiel, although I have not got the text of the treaty itself, the words "ceded" and "cession" are used by authorities when mentioning that Denmark had to give up Norway to Sweden. The British Foreign Minister, Castlereagh, in his notes at the time, uses them. It is true that, as he noted, a country can "cede" another, but the ceded country may decline to unite with the one to which it is ceded. The final arrangement for the union of Norway and Sweden, after Norway's objection, was only reached after England had threatened to use force against Norway, and did to some extent. (See Webster, p. 308).

Now, as to the original question, that concerning Iceland, Greenland, etc. Whatever the real relations between Norway and Denmark had been, the European world had come to look upon Norway as subordinate to Denmark, and this applied to the Norwegian overseas possessions. The Treaty of Kiel required Denmark to give up Norway, but it did not require her to give up Greenland and the rest. Denmark claimed them and was allowed by the treaty to retain them. To what extent, if any, Norway protested on this point, I do not know. In any case, that is the way that they happened to become and remain Danish. The authorities I have used to look up a question in a field which lies very far indeed from that of my own historical work, may all be wrong, though I doubt it. Every fact in the controversy in this letter is taken from one or another of them. I shall have to leave the matter at that, and take up no more of your space. JAMES TRUSLOW ADAMS.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,985

Bladet:

Ekstrabladet

21 MARS 1935

skriver den

NORSK IDÉ

Odd Arnesen: „Svalbardboken“, Nasjonalforlaget, Oslo.

Den dygtige norske Journalist Odd Arnesen, der bl. a. — som eneste Pressemand — besøgte „Erik den Rødes Land“ i Østgrønland den korte Tid, det eksisterede, har paa Nasjonalforlaget i Oslo udsendt en ny Bog, som vi Danske kan lære af — dels af dens brogede, rigt illustrerede Skildringer af Livet paa Svalbard-Øgruppen og dels af Bogens hele Tilrettelæggelse.

Da Odd Arnesen i 1933 udsendte den første norske Polar-Aarbog, anbefalede vi Grønlandsk Selskab at studere den. Vore grønlandske Aarsskrifter med deres knastørre, hel- eller halvvidenskabelige Indhold og Udseende indbyder saa afgjort ikke et større Publikum til at tage fat paa Læsningen, hvorimod Arnesens Bog var frisk, spillevende, appetitlig — hvorfor ikke sige journalistisk? — lige fra Titelblad til sidste Side.

Hans „Svalbardbok“ er en ny, god Idé og lige saa godt udført. Den skal vække Nordmændenes Interesse for den i 1920 erhvervede Øgruppe der langt nordpaa og samtidig fortælle Verden, hvad Svalbard er og især, at Svalbard er norsk. Derfor er Bogens første Afsnit en fikst tilrettelagt Besvarelse paa Norsk, Engelsk og Tysk af alle de Spørgsmaal, som en Fremmed kan tænkes at stille. Vi faar — næsten som i en Skoletime — et Kursus i Svalbard og ved nu, hvor varmt Vandet er i de hede Kilder, hvor høje Bjergene er, og hvor dybt Termometret kan falde i Vinterkulden. Og vi erfarer, at Svalbard p. t. har 2416 Indbyggere — hvoraf de 1821 er Russere — og at 2372 af de 2416 ernærer sig ved Kulbrydning. . . . Skønt Russerne er tre Gange saa mange, bryder de kun 177,000 Tons aarlig imod Nordmændenes 300,000 Tons.

Selve Skildringerne fra Svalbard er levende og interessante, og vi tager Bogen som Udtryk for Dalgas'ske Synspunkter: „Hvad udad tabtes, skal indad vindes“ . . . Eventyret i Østgrønland mislykkedes. Well, saa sætter vi Kræfterne ind paa det 65.000 Kvadratkilometer store Svalbard — og der er ogsaa nok af Opgaver for Norge i en uendelig Aarrække.

L. B. R.

Lest

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Npb Dagbladet

16 FEB. 1935

skriver den

VI OG VORT

Den sure Facon.

Den sure Facon, Nordmændene stadig anlægger overfor os, særlig efter den retfærdige Grønlandsdom, er saa uliyggeligt malplaceret, at det nærmest er forfærdende. Paa et Tidspunkt, da Norge end ikke ejede et anstændigt Forlag til at aftage den gryende Literatur, blev Bjørnson, Ibsen, Lies og Alexander Kjellands Værker forlagt i København og deres Skuespil blev først og bedst spillet paa de danske Teatre og af de danske Skuespillere. København var en god og gæstfri By at gæste. Ingensinde har vel nogensinde en norsk Forfatter eller Kunstner været uvelkommen. De norske Sportsbedrifter har vi beundret og vi har ogsaa ydet vort Bidrag dertil — det var en dansk Kaffehandler paa Østergade Gamél der financierede Frithjof Nansens Ekspedition tværs over Grønland; det var den danske Skibsreder H. Hammer i Seattle, der financierede Roald Ammunsens Nordpolsflyvninger.

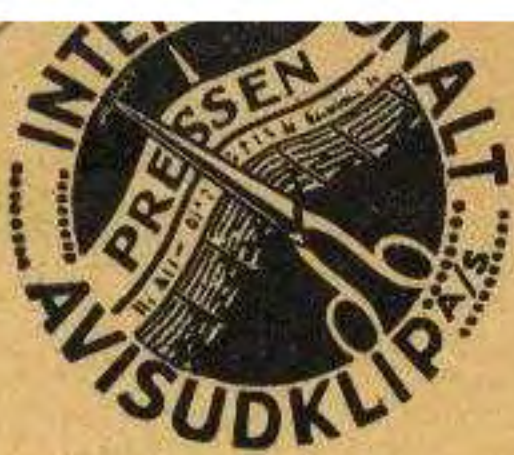
Endnu lever Ammunsens Ord, da han holdt sin sidste Tale i København ved Festen for ham i Aeronautisk Selskab. Tre Gange havde Hammer hjulpet ham med Penge ved Maud-Ekspeditionen og ved de to Flyveekspeditioner. Hammer og Godfred Hansen havde hjulpet ham med Raad og Daad. Ammundsen sluttede:

Naar jeg har været ude at rejse og kommer hjem igennem Danmark, faar jeg altid en varm Følelse. Jeg er halvt hjemme. Lykkes det mig nu at faa udført mit Forehavende, ved jeg, at naar jeg igen ser det danske Flag, vil mine Følelser forvandles fra Varme til Kærlighed.

— Skade, at Ammundsen, Nansen, Bjørnson, Lie, Ibsen og Kjelland er borte — de vilde nok have ført et andet Sprog mod Danmark, end det, der nu føres i Norge.

Hvad det nuværende Norge i Grunden vil opnaa derved er for os hernede en Gaade.

Etienne.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Mappe: Nordisk samarbejde

Bladet:

Aftenbladet

skriver den 15 FEB. 1935

Spotterne vil komme til at græde Blod.

Folkeforbundet er ingen mystisk Oversiat, siger
den danske Udenrigsminister.

Dr. P. Munch ved Mikrofonen i Aftes.

Udenrigsminister Dr. P. Munch, den danske Politiker af det internationale Format, lige saa meget paa Farten mellem Europas Storstæder som hjemme i den røde Bygning, fik i Gaar Stunder til at sige et Par Ord til de danske Lyttere om Danmarks og Skandinaviens Indsats i og Indflydelse paa Folkeforbundsarbejdet.

Han omtalte, at allerede under Krigen havde de nordiske Lande lagt Raad op om en international Domstol, et internationalt Raad og en Afrustningskonference til Afbødelse af de Rædsler, Verden havde gennemlevet. En praktisk Udformning af Tanken om et Folkeforbund var altsaa slet ikke uprøvet, da Stormagterne efter Krigen traadte sammen og lagde Grundlaget til Folkeforbundet.

Da Stormagterne ignorerede de neutrale.

Noget helt andet var, at Stormagterne indtog en meget ignorerende Holdning overfor de neutrale Stater, da Folkeforbundet skulde føres ud i Livet. De neutrale Lande blev først tilkaldt, da hele Planen var udformet, og det blev straks meddelt dem, at Rammerne for Forbundets Virksomhed var fastlagt, og at de neutrale Lande ikke kunde faa Indflydelse paa Pagtens principielle

Indhold, højest paa det formelle — eller visse praktiske Sider af Arbejdsplanen. Ikke desto mindre lykkedes det alligevel de neutrale Lande at faa anbragt visse „Ventiler“ i Pagten, som senere viste sig at faa afgørende Betydning for hele den fremtidige Udvikling. Det skyldtes ikke mindst de nordiske Staters Indsats, at der senere kunde gøres Udvej for Tysklands Indtræden i Folkeforbundet.

Grønlandssagen — et smukt Eksempel.

Dr. Munch paaviste videre i en meget detailleret Form, som det her vil føre for vidt at komme nærmere ind paa, hvorledes de nordiske Staters Synspunkter lidt efter lidt havde præget Folkeforbundets Arbejde i de forløbne Aar, og specielt hvad angaar de nordiske Staters Kongstanke: Den internationale Domstol, havde Danmark og Norge i Grønlandssagen givet et smukt Eksempel til Efterfølgelse for alle andre Stater.

De nordiske Stater havde med Held talt de svages Sag, og for den „moraliske Afrustning“: Udsoning mellem de Sejrende og de Besejrede, Udjævning af Modsætningerne mellem Folkene og Klasserne, og Ungdommens Paavirkning i folkeforsonlig Aand — havde Norden haft indgribende Betydning.

Spotterne vil engang komme til at græde Blod.

Dr. Munch sluttede: — Folkeforbundet er maaske blevet en Skuffelse for mange, der troede, at det skulde være en Slags Overstat, et almægtigt Væsen over alt og alle — medens Modstanderne hoverer. Men indenfor de Kredse, som arbejdede med Folkeforbundet fra dets spæde Begyndelse, er der aldrig været overdrevne Forestillinger om Folkeforbundets Magt. Det vilde aldrig komme til at byde og befale, men maatte søge sin Opgave i at optræde som Formidleren imellem de brydende Anskuelser og Interesser i Verden. Og i den Henseende har det hidtil opfyldt sin Mission.

De, der vil benytte dets Nederlag til at spotte dets Arbejde og udlægge Nederlagene som „den sunde Naturs Sejr over den blødsødne Humanisme, Indvarslingen af Selvhævdelsens Tid, en ny Kamptid“, vil engang komme til at græde Blod, hvis deres Synspunkter sejrer, men paa den Linje vil man ikke finde de nordiske Lande. De er mere end nogen andre traadt i Breschen for den internationale Samfølelses Aand.

Eggert.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:
Aarhus Venstreblad

skriver den **1 SEP 1934**

Retstankens Sejr i en Verden, hvor Uret og Magt regerer...

Et ministerielt Cirkulære til Skolerne om Østgrønlandssagen.

Som i Aarene siden 1925 har Undervisningsministeriet i Aar udsendt et Cirkulære til Folkeskolen med Opfordring til Lærerne om »paa den Dag, da Folkeforbundets Delegerede mødes i Genève, overfor de større Børn at gøre Rede for den Bestræbelse for almindelig Fred, der efter Verdenskrigen førte til Dannelsen af Folkenes Forbund«.

Og som i 1932 og 1933 gives der Anvisning paa, hvilket Emne, der særlig egner sig til Behandling denne Dag. Det er naturligt, at der i Aar henvises til den dansk-norske Strid om Østgrønland, der den 5. April i Fjor fandt sin Afgørelse ved den internationale Domstol i Haag. Med Cirkulæret følger en af Ministeriets Konsulenter i Skolesager, Kaalund Jørgensen, udarbejdet, kortfattet, men særdeles interessant og oplysende illustreret Skildring af Østgrønlandssagen i sin Helhed.

Der fortælles her om, hvorledes Grønlandsfarere fra Norge og Island allerede tidlig tog Vestkysten i Besiddelse, medens man først flere Hundrede Aar senere, særlig ved dansk Initiativ, grundlagde Kolonier paa Østkysten, f. Eks. Angmagssalik og Scoresbysund, den sidste i 1924 af Kaptajn Ejnar Mikelsen. Her levede Eskimoerne deres fredelige Fangstliv uden Indblanding fra fremmedes Side. Men snart opstod der Strid mellem Norge og Danmark om Retten til det udstrakte Land paa Østkysten. — Skulde dette, som Norge mente, betragtes som Ingenmandsland, der stod aabent for dem, der først gik i Land, eller havde Danmark Ret til hele Grønland? Det udvikles nu, hvorledes Striden tilepidses, særlig ved Nordmændene Hoels og Devolds Okkupationer i 1930 og 1931.

De to Brødrefolk enedes som bekendt om at lade Sagen afgøre ved Domstolen i Haag. Om Sagens Behandling her gives

Ordlyd og gratulerer Danmark med Resultatet. At den vil vække Skuffelse her, er utvivlsomt, men jeg haaber paa, at Tiden lægger alle Saar, og at saaledes et godt Samarbejde atter kan indtræde til Gavn for Fællesfølelsen i Norden.

Haakon R.

Norges Regering og Folk bøjede sig for »den høje Rets Afgørelse«.

Folkeforbundets høje Ide havde sejret. Fred ved Ret, ikke ved Magt! Og de to Brødrefolk havde ved deres Handlemaade vist, at de vilde respektere deres Underskrifter paa Kellog-Pagten, hvorpaa de begge har givet Afkald paa Krigen som Redskab for national Politik og erklæret at være enige i, at Stridigheder aldrig maa søges bilagt ved andre end fredelige Midler.

Her er sandelig Stof, der egner sig fortræffeligt til Fremstilling for og Drøftelse med større Børn i Skolen. Ministeriet og dets Konsulent fortjener den største Anerkendelse for dette aarlige Cirkulære, og Lærerne bør overalt følge Opfordringen og give Børnene, Forældene og sig selv den Opmuntning, der ligger i at høre om Retstankens Sejr i Spørgsmaalet om Østgrønland.

Det er ganske vist kun et enkelt Forhold, der her første til Sejr for den internationale Voldgiftstanke. Men selv en enkelt Sejr i saa Henseende er det Lyspunkt.

For blot hundrede Aar siden vilde det samme Spørgsmaal uvægerligt have ført til Krig. Denne Kendsgerning kan dog i nogen Maade lyse for os i de Krigsforberedelsens og Galekabens Tider vi lever i i Dag.

En lille Smule Lys i det tunge Mørke, der omgiver os, er dog bedre end intet.

Og det kunde maaske vise os Vejen fremad.

En Druknende klynger sig jo til et Halmstraa i Haab om

nelsen af Folkenes Forbund».

Og som i 1932 og 1933 gives der Anvisning paa, hvilket Emne, der særlig egner sig til Behandling denne Dag. Det er naturligt, at der i Aar henvises til den dansk-norske Strid om Østgrønland, der den 5. April i Fjor fandt sin Afgørelse ved den internationale Domstol i Haag. Med Cirkulæret følger en af Ministeriets Konsulenter i Skolesager, Kaalund Jørgensen, udarbejdet, kortfattet, men særdeles interessant og oplysende illustreret Skildring af Østgrønlandssagen i sin Helhed.

Der fortælles her om, hvorledes Grønlandsfarere fra Norge og Island allerede tidlig tog Vestkysten i Besiddelse, medens man først flere Hundrede Aar senere, særlig ved dansk Initiativ, grundlagde Kolonier paa Østkysten, f. Eks. Angmagssalik og Scoresbysund, den sidste i 1924 af Kaptajn Ejnar Mikelsen. Her levede Eskimoerne deres fredelige Fangstliv uden Indblanding fra fremmedes Side. Men snart opstod der Strid mellem Norge og Danmark om Retten til det udstrakte Land paa Østkysten. — Skulde dette, som Norge mente, betragtes som Ingenmandsland, der stod aabent for dem, der først gik i Land, eller havde Danmark Ret til hele Grønland? Det udvikles nu, hvorledes Striden tilspidises, særlig ved Nordmændene Hoels og Devolds Okkupationer i 1930 og 1931.

De to Brødrefolk enedes som bekendt om at lade Sagen afgøre ved Domstolen i Haag. Om Sagens Behandling her gives udførlig Besked. Og Dommen forkyndtes den 5. April. »Hermed var det fastslaaet, at Danmark havde Højhedsret over hele Grønland. I de indledende Bemærkninger til Dommen erkendes det, at Danmark baade har vist Vilje og Evne til at eje Landet. Kun det norske Medlem stemte imod, et andet Medlem, en italiensk Dommer, var kun uenig med de tolv Dommere i Begrundelsen af Dommen.

Mellem de to Landes Konger udveksledes følgende Hilsener:

Til Kongen, Oslo.

Forstaar Skuffelsen i Norge ved Domsafsigelsen, men glemende det forbigangne stoler jeg paa godt Samarbejde mellem Danmark og Norge til Gavn for Fællesfølelsen i Norden.

Christian R.

Til Kongen, København.

Har netop faaet Dommens

Norges Regering og Folk bøjede sig for »den høje Rets Afgørelse».

Folkeforbundets høje Ide havde sejret. Fred ved Ret, ikke ved Magt! Og de to Brødrefolk havde ved deres Handlemaade vist, at de vilde respektere deres Underskrifter paa Kellog-Pagten, hvorpaa de begge har givet Afkald paa Krigen som Redskab for national Politik og erklæret at være enige i, at Stridigheder aldrig maa søges bilagt ved andre end fredelige Midler.

Her er sandelig Stof, der egner sig fortræffeligt til Fremstilling for og Drøftelse med større Børn i Skolen. Ministeriet og dets Konsulent fortjener den største Anerkendelse for dette aarlige Cirkulære, og Lærerne bør overalt følge Opfordringen og give Børnene, Forældrene og sig selv den Opmuntring, der ligger i at høre om Retstankens Sejr i Spørgsmaalet om Østgrønland.

Det er ganske vist kun et enkelt Forhold, der her første til Sejr for den internationale Voldgiftstanke. Men selv en enkelt Sejr i saa Henseende er det Lyspunkt.

For blot hundrede Aar siden vilde det samme Spørgsmaal uvægerligt have ført til Krig. Denne Kendsgerning kan dog i nogen Maade lyse for os i de Krigsforberedelsens og Galekabens Tider vi lever i i Dag.

En lille Smule Lys i det tunge Mørke, der omgiver os, er dog bedre end intet.

Og det kunde maaske vise os Vejen fremad.

En Druknende klynger sig jo til et Halmstraa i Haab om Redning.

O. Mathiasen.

Til Grønlands- spørgsmaalet

I sidste Hæfte af det østrigske Tidsskrift „Zeitschrift für öffentliches Recht“, Wien, findes en Anmeldelse af *F. Bleiber*, hvori den norske juridiske Professor *Jon Skeies* paa Tysk oversatte Skrift: „Grønlandssaken“ af 1931 og Prof. *Knud Berlins* ligeledes paa Tysk oversatte Skrift: „Danmarks Ret til Grønland“ af 1932 stilles op overfor hinanden paa en Maade, som man fra dansk Side kun kan hilse med Tilfredshed.

Hvad først Prof. Skeies Bog angaar, da var den i sin tyske Udgave af det tyske Forlag forsynet med følgende lidet smagfulde Anbefaling paa Omslaget: „Denne Konflikt om en, som man bliver belært om, slet ikke værdiløs Isblok, viser, at Danmark her bærer sig ad overfor Norge ligesom i Nordslesvig overfor os“. Om dette Skrift udtaler den østrigske Anmelder sig nu paa følgende Maade:

„Begge Skrifter beskæftiger sig med den nylig ved den faste internationale Domstols til Gunst for Danmark afgjorte Strid mellem Danmark og Norge om Østgrønland. Den aggressive Tone i Skeies Bog stikker sælsomt af mod Forlagets anbefalende Udtalelser, der berømmer den norske Lærdes Fremstilling som baaret af saglig Ro. Med Hensyn til Indholdet byder den lille Bog intet, som ikke allerede har været fremført i *Smedals* ulige grundigere Studie. Det maa imidlertid — ogsaa paa dette Punkt maa man gøre Front mod Forlagets Reklameivrighed — stemples som ganske forfejlet at ville opstille Danmarks Forhold ligeoverfor Norge som en Parallel til Danmarks Forhold ligeoverfor Slesvig-Holsten“.

Angaaende Prof. Berlins Skrift udtaler den østrigske Anmelder derefter: „Langt mere lodigt (weit gehaltvoller) er Berlins Arbejde, der maa betegnes som det vigtigste af de det danske Standpunkt forfægtende Skrifter. Berlin paaviser, at Norge i 1821 paa fuldt formelig Maade havde givet Afkald saavel paa Grønland som paa Island og Færøerne, og at den i mange Henseender egenartede Overenskomst af 1924 (Østgrønlandstraktaten) af Danmark med Forsæt blev holdt saa farveløs for at skaane den ved en allerede aarelang Agitation ophidsede norske Saarbarhed, hvorimod Osloregeringen kun tænkte paa at skaffe sig en Tid til at trække Vejret for senere paa et belejligt Tidspunkt at kunne genoptage Kampen om Suveræniteten. Hovedvægten i Berlins Værk ligger i den anskuelige Fremstilling af det statsretlige og politiske Forhold mellem begge Riger lige fra den tidligste Tid over Kielerfreden til Tidspunktet for Konflikten“.

Saa kort denne Anmeldelse ender — den slutter med en Beklagelse af, at Berlins Skrift som liggende udenfor Afhandlingens Plan ikke ogsaa har behandlet de i Forbindelse med Spørgsmaalet staaende folkeretlige Problemer —, saa kan man dog kun fra dansk Side glæde sig over, at der nu, da Haagerdommens Resultat har faaet Tid til at nedfælde sig i Sindene, fra upartisk udenlandsk Side gives Udtryk for en saa god og sympatisk Forstaaelse af Danmarks Holdning i denne nu forhaabentlig for stedse afgjorte Sag.

som
syn til Indholdet byder den lille Bog
intet, som ikke allerede har været
fremført i *Smedals* ulige grundigere
Studie. Det maa imidlertid — ogsaa
paa dette Punkt maa man gøre
Front mod Forlagets Reklameivrig-
hed — stemples som ganske forfej-
let at ville opstille Danmarks For-
hold ligeoverfor Norge som en Pa-
rallel til Danmarks Forhold ligeover-
for Slesvig-Holsten“.

Angaaende Prof. Berlins Skrift
udtaler den østrigske Anmelder der-
efter: „Langt mere lødigt (weit ge-
haltvoller) er Berlins Arbejde, der
maa betegnes som det vigtigste af de
det danske Standpunkt forfægtende
Skrifter. Berlin paaviser, at Norge i
1821 paa fuldt formelig Maade havde
givet Afkald saavel paa Grønland
som paa Island og Færøerne, og at
den i mange Henseender egenartede
Overenskomst af 1924 (Østgrøn-
landstraktaten) af Danmark med
Forsæt blev holdt saa farveløs for
at skaane den ved en allerede aare-
lang Agitation ophidsede norske
Saarbarhed, hvorimod Osloregerin-
gen kun tænkte paa at skaffe sig en
Tid til at trække Vejret for senere
paa et belejligt Tidspunkt at kunne
genoptage Kampen om Suverænete-
ten. Hovedvægten i Berlins Værk
ligger i den anskuelige Fremstilling
af det statsretlige og politiske For-
hold mellem begge Riger lige fra den
tidligste Tid over Kielerfreden til
Tidspunktet for Konflikten“.

Saa kort denne Anmeldelse end
er — den slutter med en Beklagelse
af, at Berlins Skrift som liggende
udenfor Afhandlingens Plan ikke og-
saa har behandlet de i Forbindelse
med Spørgsmaalet staaende folkeret-
lige Problemer —, saa kan man dog
kun fra dansk Side glæde sig over,
at der nu, da Haagerdommens Resul-
tat har faaet Tid til at nedfælde sig
i Sindene, fra upartisk udenlandsk
Side gives Udtryk for en saa god og
sympatisk Forstaaelse af Danmarks
Holdning i denne nu forhaabentlig
for stedse afgjorte Sag.

Norges Kvindes 'm 50.

15 Des. 1933

Haagerdomstolen må revideres.

Haagerdomstolen må få en sam-
mensettning av upartiske dom-
mere og ikke være et redskap for
politisk maktinteresse.

Grønlandsdommen har vakt
mistillit til Haagerdomstolens
rettslige autoritet, ikke bare
her i Norge, men i stigende grad
mellom utlandets fremragende
jurister.

Franskmannen, professor
Redslob, schweizeren dr. Weber,
og nu tilsist tyskeren, professor
Wolgast, har kritisert dommen
tildels meget skarpt, mens ennu
ingen utenlandsk jurist har gitt
grønlandsdommen tilslutning.

Professor Wolgast's artikkel
i «Zeitschrift für Öffentliches
Recht» (Wien) er et meget
grundig arbeide som burde fore-
ligge i norsk oversettelse i sin
helhet.

Her ser man den politiske
storpolitikk som i sin egen in-
teresse naturlig grupperte sig
bak Danmarks pretensjoner, og
etter hans mening utvilsomt har
preget utfallet.

Hr. Wolgast mener, at Dan-
marks stilling i folkerettslig
henseende var ytterst svak, det
hadde ikke opfylt de nødvendig-
ste krav på en effektiv besid-
delse av Østgrønlandskysten,
men dets politiske stilling var
meget sterk fordi alle koloni-
maktene, England, Frankrike,
Holland og Belgia stod bak Dan-
marks ønske om suverenitets-
utvidelse over tilgrensende di-
strikter.

Dertil kom, at Danmark had-

de en gammel erfaren utenriks-
politikk som var vant til å regne
med de politiske faktorer.

Norges stilling var folkeretts-
lig sterk, så sterk, at han på
forhånd ikke tenkte sig det mu-
lig at domstolen kunde komme
forbi den, men politisk stod Nor-
ge dårlig, som en ny og ukjent
faktor, med en vaklende uten-
rikspolitikk uten en fast linje,
og uten noen særlig venn, som
var interessert i, at det skulde
vinne.

Danmark kunde som en der
hadde fått vinning i Versailles-
traktaten (Nord-Slesvig) be-
traktes som en tro tilhenger av
denne og kunde derfor regne
med særlig sympati av de allier-
te og deres forbundne.

Det viser sig nu, at domspre-
missene avbryter den utvikling
av folkeretten som er foregått
gjennem flere århundrer, nem-
lig å sette strengere krav til ef-
fektiv besiddelsestagen for er-
hvervelse av suverenitet, enn de
gamle middelalderens papirde-
kreter.

Dette strengere krav har sin
naturlige årsak i, at man vilde
hindre en enkelt stat fra terri-
toriale ansamlinger, som den
selv ikke maktet å utnytte og
dog kunde hindre andre folk fra
å utnytte dem. Nu blev kravet
på effektivitet senket til

(Forts. 6. side).

nd, skjønt
fjernet fra
administra-

ver: Denne
tetsutøvelse
mmen sank-
også er op-
ikke likeså
essert stor-
nellem mot-

retten».
(*) «Danmark,

Sildes

Fetsild, A

Spis

Reidar Tho

Pelskap

DRONNING

Rødrev

Korsrev

Diarev

NO-FU-CO

Haagerdomstolen må revideres.

(Forts. fra 1. side)

stadiet for 100 år tilbake — og samtidig fortolket utover den uendelige Østgrønlandskyst hvor de enkelte brukbare deler er adskilte fra hinannen med avstande så store, som hele kysten av den spanske halvø.

Anzilotti vilde ikke undertegne en så reaksjonær tilbakegang i folkeretten.

Professor Wolgast påviser videre hvordan domsbegrunnelsen intet hensyn tok til det største vidneprov fra norsk side, at det danske utenriksministerium selv i brev av 16. august til den danske regjering uttaler, at Danmark ikke har suvereniteten over Østgrønland. Dette brev som Anzilotti kaller «avgjørende». — Det nevnes ikke engang i domspremissene.

Efterspillet etter Grønlandsdommen.

Professor Wolgast opplyser om hvordan dommens senkede krav til effektivitet nettop stemmer med alle tilhengere av det nye sektorsystem som er Kanadas forslag, støttet av England og Russland.

Den 7. februar 1933 blev hovedparten av det sydarktiske kontinent erklært for å være engelsk.

Den 6. april (dagen efter dommen) besatte den franske flåte flere øygrupper mellom Indo-Kino og Borneo. Dette er senere møtt med protest fra Japan.

Likeledes gjør Frankrike krav på en del av det antarktiske

kontinent, Adelieland, skjønt det ligger 8000 km. fjernet fra Madagaskars administrasjon.

Hr. Wolgast skriver: Denne metode for suverenitetsutøvelse har nu Grønlandsdommen sanksjonert, men om det også er op-høiet til folkerett, er ikke likeså sikkert. Ti en interessert stormakt befinner sig mellem motstanderne av sektorprinsippet: De Forente Stater i Amerika.

Professor Wolgast mener, at Grønlandsdommen var så uriktig, at den ikke kan bli stående, og han foreslår, at domstolen deles i to instanser, så at enhver dom kan bli prøvet av disse to utvalg. Det vilde gi en garanti imot et altfor ensidig syn. «Men en annen uavviselig konsekvens av Grønlandsdommen er at Haagerdomstolen må sammensettes av virkelige dommere og rettslærde. Man må undgå den mulighet, at tidligere kronjurister får plass på dommerbenken til å dømme om sitt eget verk, f. eks. Versaillestraktaten eller de såkalte sektorlover og derved ligge under for de naturligste suggestioner.»

Vi slutter oss helt til dette krav. Det er av overordentlig betydning for Folkeforbundets fremtid og en fredelig utvikling, at der blir tillit til Haagerdomstolens upartiske optreden, ellers vil dens avgjørelser ikke respekteres. Grønlandsdommen var en stor urett mot det norske folk. Den nuværende sammensetning gir direkte adgang til et politisk misbruk av domstolen.

Englands representant var dets tidligere kronjurist sir Cecil Hurst, som selv har vært

med til å utforme Englands arktiske politikk.

Frankrikes representant var Fromageot, tidligere medlem av den franske regjering, da Frankrike utformet sin Grønlands-politikk.

Jeg henviser til hvad dr. juris. Arnold Ræstad skriver om denne sak:*) «Ingen av de nuværende dommere har vært dommere hjemme — flere av dem har vært funksjonærer i sitt lands utenriksstyre.

Domstolens anseelse lider under at man skal kunne si, at dette skinner igjennem i domstolens resonnement og dens obiter dicta. I nærværende sak har medvirket dommere som i sin tid var rådgivere for sitt lands regjering ved behandlingen av de danske Grønlandshenvendelser. En av dem var rådgiver, da der blev oprettet en avtale som nu vilde blitt virningsløs delvis, om den norske påstand var tatt til følge.»

Nu er Sir Cecil Hurst, som har skrevet Grønlandsdommen, opnevnt til president, så komedien fortsetter under rettens skin.

Ella Anker.

*) «Danmark, Norge og Folkeretten».

*'Notisen' nr 215.
18. sep. 1933.*

Sterk kritikk over Haag-dommen av fransk rettslærd.

„Vi kan hverken frakjenne okkupa-
sjonen gyldighet eller rettmessighet“

I siste nummer av «Nordisk Tidsskrift for internasjonal Rett» har den kjente franske jurist Redslob som er professor i folkerett i Strassbourg, offentliggjort en interessant artikkel om Haag-dommen. Artikkelen inneholder en sterk kritikk av dommen.

Redslob hevder at Danmark ikke hadde tatt effektivt i besiddelse det landomraade som Norge okkuperte og at Norge heller ikke overfor Danmark hadde paatatt sig nogen forpliktelse til aa la

være aa okkupere. Om Ihlens erklæring sier Redslob at «man har aldri i historien sett at en stat opgir territoriale interesser ved aa si at den ikke vil gjøre vanskeligheter.»

Redslob slutter sin artikkel med følgende ord: «Vi kan hverken frakjenne den norske okkupasjon av 1931 gyldighet, for den gjaldt et ingenmannsland, eller dens rettmessighet, for efter vaar mening var Norge ikke bundet ved noget avkall.»

Aftenposten nr 452.
9 Sept. 1933.

AFTENPOSTENS KRONIKK

9-9-1933.

Professor i folkerett, Strasbourg.

Robert Redslob:

Grønlandsdommen.

IV

Vi slutter med å si, at Ihlen's erklæring bare angår en holdning som blev inntatt med hensyn til et punkt, som det ikke var meningen skulde bli stående isolert, men utgjøre en integrerende del av en mer almindelig overenskomst. Ihlen innskrenket sig til å meddele at hans regjering under forhandlingene tenkte ikke å motsette sig det ene av Danmarks krav, eneretten til å okkupere. Det var en innledende meddelelse om den retningslinje, den norske regjering vilde følge under de kommende underhandlinger. Og la oss i forbigående bemerke, at en erklæring av denne art var meget mere naturlig fra en utenriksminister enn et bestemt forpliktende tilsagn vedrørende et territorielt spørsmål. Ihlen's bemerkning var altså et første ledd i de forhandlinger, som utspant sig. Det var et skritt av en forhandler som rammer ned den første retningspel. Men det var og blev på det rene, at kun den fullt ferdige traktat, som omfattet alle tviste-

punktene i deres helhet, skulde gjøre op stillingen og binde partene. Dette følger av sakens natur. Man innser ikke hvorfor den ene av kontrahentene, som også for sitt vedkommende reiser krav, skulde binde sig på forhånd ved en innrømmelse uten å ha opnådd den motydelse som han ønsker.

Paragraf 154 i den tyske borgerlige lovbok gir klart uttrykk for den sannhet, som logisk ligger i enhver overenskomst. Så lenge, sier den, partene ikke er blitt enige om alle de punkter i kontrakten, som efter den ene parts utsagn skulde ordnes, må det antas at kontrakten ikke er kommet istand.

Vi kan av disse grunner ikke medgi, at Ihlen's erklæring fremtreder som en selvstendig forpliktelseserklæring, som er uavhengig av det fullstendige opgjør av alle de spørsmål, det gjaldt. I dette punkt kan vi ikke slutte oss til domstolens og Anzilottis opfatning. Side 54 flg., 72 flg.

Men der er ennu et annet argument, som taler for vår fortolkning, det er det uttrykk, som Ihlen be-

nyttet. Å si, at en regjering «ikke vil gjøre vanskeligheter ved ordningen av en affære», er ikke sproget hos en, som påtar sig en forpliktelse, men rett og slett en forhandlers. Denne formulering har intet juridisk ved sig: den gir ikke uttrykk for en forpliktelse, men for en parts innstilling med henblikk på en mulig forpliktelse. Man snakket sammen, ikke annet. Man har aldri i historien sett, at en stat opgir territoriale interesser ved å si, at den ikke vil gjøre vanskeligheter.

I betraktning av denne mangel på fasthet i erklæringen av 1919 er det forståelig, at den danske regjering bad om en skriftlig bekreftelse. Den blev ikke gitt. Så blev forhandlingene brutt i 1921, og med dette brudd falt også, efter vår mening, grunnlaget for den norske ministers holdning vekk, nettop fordi denne forutsatte senere nærmere forhandlinger. Vogt, 101—02.

Senere blev underhandlingene optatt igjen. Traktaten av 1924 blev sluttet. Den etablerte — i dette iskolde Mandchukuo — en fullstendig likestilling mellom Danmark og Norge med hensyn til adgang for fartøier, rett til å gå i land, til å overvintre og drive jakt, fangst og fiske, rett til å ta grunn i besiddelse til bruk og endelig til opprettelse av stasjoner for værvarsling, telegraf og telefon og innredning av anlegg i videnskapelige og humanitære øiemed.

Hvis traktaten av 1924 var blitt stående ved det, hadde man kunnet anta, at de to stater gjensidig gav avkall på å utøve suverenitet på Øst-Grønland og bestemte sig for å istandbringe en modus vivendi, som anerkjente parallelle interesser og rettigheter uten nogen særstilling for den ene eller den annen part. Det vilde ha været en situasjon som var analog med den, som forelå i tilfellet med Faisansøen. Man vilde da ha kunnet medgi, at de to stater forpliktet sig til ikke å overskride grensene for den virksomhet, som var optrukket for dem, og at ingen av dem kunde kullkaste status quo ved en okkupasjonshandling. Det vilde ha været å opprette en felles interessesfære, og man vilde forresten ha kunnet reise det meget fengslende problem om en tredje stat under disse omstendigheter allikevel vilde ha kunnet bemektige sig landet og dermed slå en strek over denne tosidige overenskomst, som ikke var nogen virkelig besiddelsestagelse og var en res inter alias acta.

Men denne fortolkning, som vilde munne ut i et forbud for de to rivaler mot å okkupere, er ikke holdbar av den gode grunn, at traktaten er ledsaget av to likelydende noter, hvormed Danmark og Norge forbeholder sig sine, innbyrdes avvikende og uforlikelige, opfatninger med hensyn til suverenitetsspørsmålet, idet Danmark mente, det var herre over hele østkysten, og Norge for sitt vedkommende betraktet denne kyststrekning — bortsett fra

den danske koloni Angmagssalik — som ingenmannsland. Men, og det er det springende punkt i tvisten, i det øieblikk Danmark — såvel før som efter — hevder å ha suverenitet over østkysten, er en forpliktelse fra dets side til å gi avkall på okkupasjon helt utelukket. For Danmarks vedkommende er den uten fornuftig mening. Danmark kunde ikke vel tenke på en okkupasjon av den enkle grunn, at det fra nu av tillegger sig den øverste statsmakt. Men hvis det altså ikke påtar sig en slik forpliktelse til å avholde sig fra en inndragning under sin statshøiher, kan det biligvis ikke hevde at der er pålagt Norge en sådan plikt. Det vilde for det første være en ny usans; for i Danmarks øine vilde en norsk okkupasjon være utenkelig, fordi det betrakter sig selv som allerede herre over landet. Og dessuten vilde en slik bestemmelse være ensbetydende med en «løvekontrakt», et resultat som er uantagelig, da hele traktaten av 1924 er bygget på prinsippet om absolutt likestilling.

Man må derfor uvegerlig slutte, at traktaten av 1924 ikke var en hindring for en senere okkupasjon av østkysten fra Norges side (Angmagssalik selvfølgelig stadig undtatt). Traktaten av 1924 forpliktet likeså litt som Ihlen's erklæring Norge til å avholde sig fra en okkupasjonshandling. Norge hadde med hensyn til dette ingenmannsland de samme rettigheter som Danmark og bare prioriteten i be-

siddelsestagelsen kunde avgjøre suvereniteten.

Den slutning, vi efter disse resonnementer er kommet til, er altså denne: Vi kan hverken frakjenne den norske okkupasjon av 1931 gyldighet, for den gjaldt et ingenmannsland, eller dens rettmessighet, for efter vår mening var Norge ikke bundet ved noget avkall.

Men nuvel, dommen er avsagt. Norge finner sig med verdighet i sin skjebne. Det aksepterer i lojalitet domstolens avgjørelse. Det tilkjennegir derved sin århundrer gamle ærbødighet for den internasjonale rett. Det forblir tro mot sine verdige tradisjoner. Det holder sig til disse rettens hellige runer, som Brynhild ifølge det gamle skandinaviske Eddakvad åpenbarte for Sigfrid, da hun våknet. Det er disse rettens runer «som skaper fred ved å avvende hevnen og som vever sitt beskyttende spinn om konflikten den dag, da folkene begir sig til tinge». Eddaen, helte-diktene: Sigridifumål.

La oss, også vi, anta dette løsen. La oss slutte med kampen. Og la oss, efter en siste gang å ha forsvart Norges sak, bøye oss overfor domstolens autoritet og sagaens visdom.

Robert Redslob.

Professor i folkerett ved det juridiske og statsvidenskapelige fakultet ved universitetet i Strasbourg.

Aftenposten nr 447.
2 Sept. 1933.

AFTENPOSTENS KRONIKK

7-9-1933.

Professor i folkerett, Strasbourg.

Robert Redslob:

Grønlandsdommen.

III

Spørsmålet ius in personam.

Men — hvis Danmark ikke hadde en ius in rem, hvis det ikke hadde suverenitet over landet, kunde det dog besidde en adkomst av annen art: det kunde av Norge ha fått et tillsagn om, at dette skulde avholde sig fra å okkupere landet. Det er en ius in personam. I kraft av en slik overenskomst var Danmark ikke forlenet med høihetsretten; det hadde kun adgangen til å erverve den ved en effektiv besiddelsestaselse. Men det kunde i det minste forlange av Norge, at Norge ikke skulde opptre som dets konkurrent og følgelig gi det full frihet til å iverksette inndragningen under dansk statshøiher. Det var ikke en gyldig erhvervelse; det var en retthet, som innrømmet en av partene alene adgangen til å erverve. Med andre ord: der forelå ingen absolutt rett, gjeldende overfor alle, men kun et relativt forpliktelsesforhold mellom to rettssubjekter. I

forholdet mellom de to land var okkupasjonsretten forbeholdt Danmark. Jfr. Dommen, side 43, Anzilotti, side 76—77.

Det er ikke nødvendig å søke særlig langt etter eksempler på traktater, som gir en stat fortrinsrett til okkupasjon. En hel rekke av overenskomster av denne art er blitt sluttet nettop i anledning av det omtvistede Øst-Grønland. Således undertegnet De Forente Stater 4. april 1916 en erklæring om, at de ikke vilde gjøre innvending mot, at den danske regjering utvidet sine politiske og økonomiske interesser til hele Grønland. Den franske og den japanske regjering har forpliktet sig i samme retning. Dommen side 18, 38, 40—41. Disse traktater gav ikke i sig selv en gyldig besiddelse. De lovet simpelthen, at de og de stater vilde avholde sig fra enhver inndragning av det omtvistede landområde under sin statshøiher. Derav fulgte, at på dette område bare den stat, som hadde fått fortrinsretten, vilde være berettiget til å gå til en okkupasjon og til således

å tilegne sig den suverene myndighet. Det stod den fritt for å benytte sig derav, om den vilde. Men fremdeles måtte den, for å erverve landet, gå til en effektiv inndragning av det. Jfr. Anzilotti, side 64, 68.

Men nu reiser der sig et hovedspørsmål, nemlig om også Norge har gitt et løfte av denne art. Vi ledes derved til å drøfte Ihlen's erklæring, som har været gjenstand for så megen diskusjon og som er blitt kommentert med overordentlig omstendighet under rettsforhandlingene. Sjelden har man i diplomatiets historie gjort ord til en trylleformel i en slik grad som her. Man kunde sagt, at de ord som blev uttalt av Ihlen, var falt fra Volvens munn, Eddasagnets sannsigerske.

Det var i 1919, Danmarks i Oslo akkrediterte minister minnet den norske utenriksminister Ihlen om, at De Forente Stater hadde lovet ikke å gjøre nogen innvending mot en utvidelse av de danske politiske og økonomiske interesser til hele Grønland, og uttrykte håbet om, at den norske regjering ikke vilde gjøre vanskelighet ved en tilsvarende ordning. Ihlen svarte, at spørsmålet skulde bli overveiet, og nogen dager efter, den 22. juli, meddelte han under en ny samtale den danske minister, at den norske regjering ganske riktig «ikke vilde gjøre vanskelighet ved denne saks ordning».

Domstolen har ment — uten dog å tillegge det nogen betydning — at

denne erklæring, i partenes ømdømme, var knyttet til et løfte om, at Danmark ikke skulde gjøre gjeldende nogen interesser med hensyn til Spitsbergen. Vi mener med Anzilotti, at et slikt synallagmatisk forhold ikke med sikkerhet kan utledes av forhandlingene. Dommen, side 52. Anzilotti, side 70—71. Forøvrig har dette punkt ikke nogen avgjørende betydning. Hvad det kommer an på er, hvad Ihlen har lovet, og om han generelt sett har lovet noget.

På den annen side vil vi heller ikke gå inn på spørsmålet, om den norske utenriksminister ved en muntlig meddelelse og uten at der forelå en ratifisert traktat kunde pådra sin stat en forpliktelse til å gå med på en dansk okkupasjon av Øst-Grønland og således gi avkall på enhver fremtidig inndragning derav under norsk statshøiher. S. 53, 73—74. Dette spørsmål vilde bare opstå for oss, om vi mente å burde fortolke Ihlen's erklæring som en dispositiv akt. Men vi mener ikke å kunne tillegge den den betydning, og det av følgende grunner.

Norge hadde en bestemt interesse i denne landstrekning. Det måtte våke over, og aktet å gjøre det, at der ikke blev lagt hindringer i veien for dets borgers økonomiske virksomhet, særlig deres jakt- og fangstekspedisjoner. Denne Norges sterke interesse, som stadig på nytt og meget inntrengende blev

fastholdt, var vel kjent av Danmark.

«Det er ikke tvil om,» skriver Anzilotti, «at når man bad om erklæringen og den blev gitt, så var det med en fremtidig ordning for øie. Den norske regjering kunde derfor mene at adgangen til å gjøre sine interesser gjeldende og opnå, at de blev beskyttet på passende måte, fremdeles stod den åpen. Det vilde være å gå ut over, hvad partene — eller iallfall en av dem — selv hadde villet, om man betraktet den avtale, som fremgikk av Ihlen's erklæring, som en fullstendig og endelig ordning av Grønlandsspørsmålet mellom Danmark og Norge. I så henseende skiller den norske erklæring sig skarpt ut fra de erklæringer, den danske regjering fikk fra de andre makter og som var tilstrekkelige i sig selv». Side 72.

Forresten finner Anzilotti det forståelig, at den norske regjering ikke har funnet grunn til å opholde sig særlig ved det spørsmål, som blev stillet Ihlen, da disse svevende spørsmål i sin helhet skulde tas op igjen og drøftes senere. Side 75 jfr. side 72, det foran citerte avsnitt.

Aftenposten nr 445.
6 Sept. 1933.

AFTENPOSTENS KRONIKK

6-9-1933.

Professor i folkerett, Strasbourg.

Robert Redslob: Grønlandsdommen.

II.

Den samme grunnsetning om, at stater bare kan anerkjennes i kraft av sin reelle evne til å tvinge folket i et land til lydighet, kommer til uttrykk i Monroedoktrinen. I virkeligheten fastslår De Forente Stater i denne berømte erklæring sin rett til å ta del i det lovlige forsvar av et land, som etter definitivt å ha løst seg fra et tidligere herredømme og etter å ha tilkjempet sig uavhengighet og gitt sig en regulær og varig regjering måtte se sig truet av et ytre angrep som siktet på å bringe det tilbake under det gamle herredømme. «Overfor de regjeringer, som har erklært sin uavhengighet og opprettholdt den, og hvis uavhengighet vi etter alvorlig overveielse og ut fra rettferdige prinsipper har anerkjent, kunde vi ikke se på en inngripen for enten å underkue dem eller på nogen som helst annen måte bestemme deres skjebne i noget annet lys enn som en tilkjennegivelse av et uvennlig sinnelag mot De Forente Stater.»

Den samme tanke finner et ram-mende uttrykk i voldgiftsdommen

om suvereniteten til øen Palmas: «Man kan ikke medgi, at folkeretten, der ikke er basert på en organisme som står over statene, reduserer en rett som den territoriale suverenitet, som næsten alle mellomfolkelige forhold har tilknytning til, til en slags abstrakt rett uten konkrete ytre utslag.» Bruns: Fontes iuris gentium. Répertoire des décisions de la Cour permanente d'arbitrage. 1931, side 20.

Det viser sig således, at om det historiske krav på Grønland som blev fastholdt av den tidligere hersker over landet kanskje kunde rettferdiggjøres i tidligere århundrer, kan den moderne folkerett umulig mere anerkjenne et argument av den art. Vår tid har en realistisk opfatning av staten. Den erkjenner den kun i den utstrekning, hvori den gir sig tilkjenne ved en virkelig regjeringsmakt.

Der er ellers offisielle danske dokumenter, som har medgitt denne lære og dradd den slutning av den, at Grønland var gått definitivt tapt før 1721. La oss nøies med blandt disse dokumenter, som er citert i overflod av Vogt i hans dissenterende votum, uttalelsen av

kong Christian IV i et skattebrev av 1. april 1606: Grønland karakteriseres der som «et ledemot av riket som med rette hører under Norges Krone og som i nogen store fremfarne forfedres konger i Danmark og Norge, deres kjærligheters tider formedelst forsømmelse og ellers annen uleilighets skyld fra Norges Krone med dets nytte og rettighet haver været skilt og fravendt.» Vogt, side 87.

Forresten har Danmark flere ganger gitt å forstå, at det ikke var så overbevist om sin historiske hjemmel. Dette fremgår av den konsesjon, det gav I. W. Tayler i 1863, og hvori det bestemmes, at ethvert etablissement, som blir anlagt av denne opdagelsesreisende skal være den danske kronens høiher underlagt; det fremgår også av loven av 27. mai 1908 og av en rapport fra den danske utenriksminister til sin monark i 1916, tekster som ikke inneslutter hele Grønland i den danske suverenitet; det åpenbarer sig endelig i de henvendelser, som fra 1915 blev foretatt hos forskjellige stater for å fastslå og sikre Danmarks posisjon på Grønland. Anzilotti, side 59 flg. Vogt, side 83.

Av alle disse grunner synes det vanskelig å slutte sig til rettens anskuelse hvorefter den tidligere historiske hjemmel skulde ha vedblitt å bestå til tross for det efterfølgende forfall.

Retten tillegger det riktignok en stor betydning, at den dansk-norske kronens suverenitet over Grønland i sin helhet ikke blev dradd i tvil av andre stater. Side 30. Men ute-

blivende bestridelse kan ikke bøte på manglende virkelig herredømme. Man kan ikke ved hjelp av den godkjennelse som ligger i tausheten, erstatte et ikke eksisterende fenomen i statens liv. De stater som i lignende tilfelle, gir uttrykk for et stilltiende samtykke, forplikter sig i høiden til ikke å gjøre gjeldende det manglende herredømme og ikke trekke konsekvensen derav. Men dette er å stille spørsmålet i et annet plan.

For øvrig synes retten å godkjenne, at der efter romerrettens teori om dereliksjon — ikke foreligger oppgivelse av et land, så lenge viljen til å besidde det ennå består.

«Hvad frivillig oppgivelse angår, er der intet som viser nogen definitiv oppgivelse fra de norske eller de danske kongers side.» Side 29.

Men det spørres her ikke om, hvorvidt det land, der tvistes om, er blitt opgitt — i en juridisk form — av den makt, som for dums besad det. Hvad der alene har betydning er, at statens makt har sviktet. La oss ikke glemme, at statsmakten er det grunnleggende faktum som folkeretten knytter sig til. Folkeretten forutsetter denne makt; men den formår selv ikke å skape den. Statens levende kraft kan ikke erstattes av nogen juridisk konstruksjon. Når denne levende kraft har ophørt å være, står det for folkeretten bare tilbake å konstatere det; den kan ikke anerkjenne det, som ikke mere er.

Når alt kommer til alt, kan vi

— av alle de grunner vi her har anført — ikke godta den teori om det historiske krav, som retten støtter sig til. Og det leder oss til den slutning, at hvis Danmark gjør krav på Øst-Grønland, kan det bare grunne sitt krav på en effektiv besiddelsestagelse. Det vil igjen si, at det ene og alene kan bygge på den koloniasatoriske virksomhet, som det har fortsatt efter 1721, uten å kunne påberope sig et tidligere herredømme, som det utøvet over landet før 1500 og som gjennom flere århundrer har ophørt å eksistere. I 1721 var det omtvistede land ingenmannsland. Det er sannheten, som man må gå ut fra. Jfr. Anzilotti, side 66.

Hovedsaken blir da, og det synes oss å være den lapp, hvorom den dansk-norske kontrovers dreier sig, om den omstridte østkyst efter 1721 er blitt kolonisert på en måte, som fullt ut tilfredsstiller de betingelser, den moderne folkerett stiller til en regelrett okkupasjon. Med ett ord: Det gjelder å fortolke og å anvende på nærværende tvist det begrep effektiv besiddelsestagelse, som en sådan erhvervelsesmåte er avhengig av.

«Folkeretten i det 19. århundre har, under hensyn til den tendens som allerede var der og som særlig var utviklet siden midten av det 18. århundre, slått fast det prinsipp, at okkupasjonen for å begrunne territorial suverenitet må være effektiv.»

«Den territoriale suverenitet kan ikke begrense sig til manifestasjoner i negativ forstand, d. v. s. gående ut på å utelukke andre staters virksomhet; for den tjener til å fordele mellom nasjonene det rum, innen hvilket den menneske-

Aftenposten nr 445.
6 Sept. 1933.

8
ved
lyk
Mc
høie
edsn
de
eribla
ko

mens Tidende at formann-
t ikke hadde noget annet å
enn å gå til opsigelse av de
lere som tilhører kommune-
ndet, når elektrikerne ikke vil
sig for en flertallsbeslutning
t de arbeidere som kommunen
orhandlet med. Det er 9 ar-
e ved Labro kraftanlegg som
med å stoppe kraftleveransen
en, mens det er 110 arbeidere
er tilsluttet kommuneforbun-
Labro vil stoppe den 29. sep-
r, og det er for å få en hur-
vgjørelse av spørsmålet at
unen går til opsigelse. De 9
lere vil dessuten ved sin ar-
edleggelse stoppe alle fabrik-
Fortsatt side 3, spalte 6.

(Aftenpos
i fører,
er styrte
rheten a
soner ble
erene vi
nn, deri
de folke
ustrien,
er ennu

Aftenposten idag:

lige folk (redaksjonell
rtikkel) side 2

nikk — professor Rob.
edslob: Grønlands-
ommen (II) side 2

olusjon eller ikke re-
olusjon. Av Eugène
laussen side 2

res valgkamp side 2

første bilde fra fiske-
allen side 3

iekoloniene. Innsam-
ngen avsluttet side 3

mrevy side 4

rens navn side 5

shnamurti i Aulacn igår side 5

ktrisitetsverkens års-
øste slutt side 5

tens siste telegrammer side 6

rt side 7

ak og Børs side 8

Høie
ONAS
kegt. 20.
il
ung
ranspo
enge

Sluknings

lige virksomhet utfolder sig, for å
sikre dem overalt det minstemål
av beskyttelse, som folkeretten er
kallet til å garantere.»

«Man kan ikke medgi, at folke-
retten, der ikke er basert på en or-
ganisme som står over statene, re-
duserer en rett som den territoriale
suverenitet, til hvilken næsten alle
mellemfolkelige forhold knytter sig,
til en slags absolutt rett uten kon-
krete ytre utslag.»

Voldgiftsdommen om Palmas.
Bruns, cit. sted side 20 flg.

La oss nu, når vi nu tar fatt på
dette hovedspørsmål, med en gang
slå fast, at den ting å utferdige lo-
ver, dekreter eller forordninger ikke
i sig selv medfører en gyldig erhver-
velse av et område. Hovedsaken er,
om staten har opnådd å håndheve
disse bestemmelser. Avsluttelsen av
traktater vedrørende et strøk er hel-
ler ikke avgjørende; det gjelder å

fastslå, om den rådighetsrett som
er anerkjent i disse overenskomster
er blitt virkeliggjort og endelig:
den blotte og bare utforskning uten
virkelig inndragning under stats-
høyheten er heller ikke tilstrekkelig.
Det synes da ikke mulig å godkjen-
ne de slutninger, som retten vil
trekke av slike dokumenter. Side
11 flg., 21 flg., 30 flg., 40 flg.

Den innvending, som Anzilotti
reiser mot disse slutninger er over-
bevisende:

«Jeg er tilbøielig til å medgi,»
skriver han, «at den danske regje-
ring har ført bevis for, at der ved
enkelte anledninger har været ut-
stedt lover, som efter sin ånd og
mening ikke var begrenset til de
koloniserte deler av Grønland; jeg
kan også medgi, at den dansk-nor-
ske union eller Danmark mange
ganger overfor fremmede stater har
optrådt, som om det var hele Grøn-
land uten forskjell, som var gjen-
stand for suvereniteten.

Men det er alt, hvad man kan
innrømme det danske standpunkt.
Det er hverken bestridelig eller be-
stridt — og det er for mig det ve-
sentlige punkt, at der i den hen-
seende bestod et dypt skille mellem
de koloniserte strøk på Grønland og
de andre; for mens man i koloniene
hadde en regulær administrasjon og
en rettsorganisasjon, var der i re-
sten av Grønland muligens lover
som gjaldt, men ingen myndighet til
å påse dem overholdt. Det går så
vidt — og det er sandelig likeså
eksepsjonelt som betegnende — at
man ikke engang hadde innsatt tje-
nestemenn med kompetanse til å

løse tvistene og håndheve lovene.»
Side 65. Jfr. Schükings og Wangs
bemerkninger side 78 og Vogts side
85 flg.

La oss også citere Palmas-dom-
men:

«Efter den opfatning, som har
været den fremherskende i hvert
fall siden det 19. århundre, må en
ufullstendig hjemmel bygget på op-
dagelse suppleres innen en rime-
lig tidsfrist ved effektiv okkupa-
sjon av det område, som man på-
står å ha opdaget.» Bruns, cit. verk
side 41.

Vi kommer således til selve spørs-
målets kjerne: hvad Danmark måt-
te foreta sig på det omtvistede om-
råde for der å gjennomføre en vir-
kelig okkupasjon i overensstem-
melse med effektivitetsprinsippet.
Dette problem kompliseres ved, at
det dreier sig om et arktisk strøk,
hvor kolonisasjonen i kraft av lan-
dets geografiske natur, ikke kan
gjennomføres med samme intensi-
tet som under andre himmelstrøk.

Nogen presedens har domstolen
imidlertid ikke skapt i denne sak.
Dommen erklærer riktignok, at den
danske okkupasjon har utstrakt sig
til hele Grønland. Men denne er-
klæring, som igrunnen bare er støt-
tet på lov- og traktat-tekster og
ikke på at Danmark på kjennelig
måte har satt sig fast i tilstrekke-
lig utstrekning og sterkt nok, kan
ikke overbevise oss. Vi mener med
M. Anzilotti, at det omtvistede
Grønland var ingenmannsland, da
den norske besiddelsestagelse fant
sted. Jfr. Anzilotti, side 76.

Aftenposten nr 441
4 sept. 1933.

AFTENPOSTENS KRONIKK

4-9-1933.

Professor i folkerett, Strasbourg,

Robert Reilslob:

Grønlandsdommen.

I.

Utdrag av artikkel i Nordisk Tidsskrift for internasjonal rett.

Den faste domstol for mellomfolkelig rettspleie har avsagt sin dom i saken om Eirik Raudes Land. Den har kjent for rett at den okkupasjonsakt som den norske regjering kunngjorde 10. juli 1931, og ethvert skritt den i den henseende har tatt, er et brudd på den bestående rettsstilstand og følgelig rettsstridig og ugyldig. Den har ytterligere forkastet Oslo-regjeringens krav, som munnet ut i at suvereniteten over Eirik Raudes Land ikke innehades av Danmark, men var blitt erhvervet av Norge.

Oslo-regjeringen kunde, da den i juli 1931 erklærte sin myndighet utstrakt til Øst-Grønland, stå overfor den ene eller den annen av følgende to juridiske innvendinger: én som stillet op mot okkupasjonsakten en eldre besiddelsestilstand, som allerede bestod til gunst for Danmark og derfor var til hinder for erhvervelse av ny statshøiheret; og en annen, som nok medgav at Eirik Raudes Land var ingenmannsland, men anførte at Norge hadde påtatt sig en forpliktelse til ikke å opptre som første okkupant og til å gi Danmark full frihet til å foreta en slik okkupasjon der. Den første argumentasjon bestod da i å utsjalte Norge ved å påstå en allerede foreliggende reell rett, som

utelukket at der skaptes en ny rett i strid med den. Den annen argumentasjon opererte bare med et relativt og tosidig forpliktelsesforhold: tillsagn fra Norges side om ikke å gjøre bruk av en lovlig adgang, som tilkom det som enhver annen stat, sålenge det omtvistede strøk ennå var ingenmannsland; det vilde si å påstå, i forholdet mellom de to land, en særrett, som forbeholdt adgangen til å erhverve suvereniteten ved okkupasjon for Danmark alene.

La oss stanse et øieblikk ved denne annen juridiske konstruksjon. La oss se på denne type på en innrømmelse av fortrinsrett i okkupasjonsmaterien. Det er klart at hvis en slik avtale krenkes ved en territorial okkupasjon, blir den part

som har forgått sig ansvarlig overfor den part som derved skades, et ansvar som forplikter den til å gi fra sig det landområde den urettmessig har tilegnet sig, og gjenoprette status quo ante. Men siden der bare består en forpliktelse mellom de to parter, kan besiddelsestagens som sådan ikke betraktes som ikke eksisterende og uten rettsvirkning. Den tosidige forpliktelse som er blitt undgått har bare en relativ, ikke en absolutt betydning. Den skaper en personlig plikt til å avstå fra okkupasjon, men ikke en reell rett i likhet med eiendomsretten eller servitutten. Obligatorisches und nicht dingliches Rechtsgeschäft.

Hvordan det nu enn er, måtte Den faste domstol for å kunne avsi dom mot Norge enten påvise at der forelå en regelrett forutgående okkupasjon av Eirik Raudes Land fra Danmarks side, hvad der vilde gjøre Oslo-regjeringens inndragning av området ugyldig, eller slå fast at Norge hadde lovet Danmark å avholde sig fra en okkupasjonshandling, hvad der vilde bevirke at dets besiddelsestagselse var i strid med dets kontraktmessige forpliktelser og medførte en plikt til restitusjon.

Spørsmålet ius in rem.

Når man studerer den dom, som er avsagt av domstolen, merker man at den har koncentrert sin interesse om det første spørsmål: om Danmark hadde okkupert Grønland på regulær måte før 10. juli 1931 og følgelig efter folkeretten burde ansees å ha suvereniteten allerede i det øieblikk inndragningen under norsk statshøiheret fant sted.

Domstolen har svart bekreftende på spørsmålet. Danmark hadde, mener den, på den kritiske dag en gyldig hjemmel til suvereniteten over hele Grønland.

La oss se på den høie retts begrundelse herfor.

Domstolen hefter sig først ved Grønlands kolonisering i middelalderen og ved at de fordums nybyggere var undergitt den norske krone. Den erkjenner riktignok at disse erobringer gikk tapt i det 15. århundre, men den lar ikke desto mindre av denne tidligere tingenes tilstand bestå et historisk krav for den fordums innehaver av herredømmet, nemlig det norske monarki — et krav som skulde ha gått over på den dansk-norske statsforbindelse efter unionen av 1380 mellem de to riker og så til Danmark alene ved Kiel-traktaten i 1814.

«At kongens krav intet annet var enn pretensjoner er klart; for han hadde ingen varig forbindelse med landet og utøvet ingen myndighet der. Men disse krav blev dog ikke bestridt. Ingen annen makt reiste noget som helst krav på territorial suverenitet på Grønland, og da der intet konkurrerende krav forelå, blev kongens pretensjoner som Grønlands suveren stående ved makt.» (Dommen, særtrykket side 30.)

Hvilken betydning skal man tillegge et sådant historisk krav? Var det jevngodt med hjemmel? Har det kunnet gjøre stedsevarende det monarkis rettigheter, som hadde ut-

øvet herredømmet, men hadde tapt det?

Vi innrømmer at i det 15. århundre, da Norge ophørte å utøve sin myndighet på Grønland i gjerning, vegret rettspraksis sig ikke ved å grunne territoriale rettigheter på et eller annet teoretisk resonnement eller på en eller annen forbigående optreden uten å kreve en materialisasjon av suvereniteten ved utøvelse av et effektivt herredømme. Således blev en pavelig tildeling av et område, opdagelsen, den symbolske besiddelsestagselse ved flaggheisning, ofte funnet tilstrekkelig til å etablere høiheretsrett for en stat over nye land. Venetianerne kalte sig herrer over Adriaterhavet under påberop av dogens mystiske bryllup med havet. Minnet om fordums herredømme blev i sin tur påberopt for å avstive territoriale krav; vi behøver som bevis bare å nevne de krav, som middelalderens romerske keisere fremsatte på Italia, idet de kalte sig Cæsars efterfølgere.

Saken er at man i middelalderen, som var den spekulative tenknings tid, kunde opfatte statens herredømme under en spiritualistisk synsvinkel. Det er — for å overbevise sig derom — nok igjen å lese De Monarchia av Dante. Men i slutten av den middelalderlige epoke og på renessansens tid, da store europeiske riker vant frem til enhet og fasthet, da lensvesenet — som var bygget op på individuelle rettigheter — blev opslukt av den centraliserte stats stadig sterkere makt, trengte en mere realistisk opfatning igjennem. Statshøiheretens effektivitet betraktes fra da av som en av grunnstenene i byggverket. Man kan ikke mere tenke sig staten uten som fylt av liv og intenst og uimotståelig utstrålende sin autoritet. Staten utøver enten en hersker-

makt eller den eksisterer overhodet ikke.

«De historiske krav på herredømme over utstrakte områder, krav som tidligere hadde spillet en viktig rolle ved tildelingen av territorial suverenitet, tapte sin vekt og blev efterhvert opgitt av selve de stater, som hadde påberopt sig dem. Folkeretten knyttet suverenitetens beståen stadig fastere sammen med den effektive utøvelse av den, og statene bestred med hell ethvert krav, som ikke var ledsaget av en slik utøvelse.» (Anzilottis dissenterende votum, side 66.)

Denne nye synsmåte gir sig særlig tydelig til kjenne i overbevisningen om at et ingenmannsland ikke kan okkuperes gyldig uten å være tatt i effektiv besiddelse, det vil si: uten at de etablerer en reell myndighet, som skaffer sig lydighet i landområdet i sin helhet. Grotius skriver i 1609 i sitt verk Mare liberum: «Ad titulum domini parandum eam denum sufficere intentionem quae cum possessione coniuncta est» (kap. II.). Og Vat-tel: «Det er et spørsmål om en nasjon kan tilegne sig ved en simpel besiddelsestagselse land som den ikke okkuperer reelt, og på den måte forbeholde for sig meget mer enn den er istand til å befolke og dyrke. Det er ikke vanskelig å avgjøre at et slikt krav vilde være absolutt i strid med naturretten og mot naturens hensikt, efter hvilken all jord er bestemt for menneskenes behov i almindelighet, og som kun gir det enkelte folk rett til å tilegne sig et land for den bruk det gjør av det, og ikke for å hindre andre i å nyttiggjøre sig det.» (Droit des Gens. 1758. Bok I, kap. 18, §208.)

Tiden Tegn 246.

23 okt. 1933.

Opsiktsvekkende kritikk over Grønlands-dommen.

Et skarpt angrep i Zeitschrift für öffentliches Recht
i Wien.

Som bekjent er det allerede fremkommet sterk kritikk over Grønlandsdommen fra den sveitsiske jurist dr. Weber og den franske professor Robert Redslob. Til denne kritikk slutter nu også den tyske professor Wolgast sig i en avhandling om Grønlandsdommen i det østerrikske tidsskrift „Zeitschrift für öffentliches Recht“. Professor Wolgast gir i sitt arbeide, som er på omkring 70 trykksider, en inngående karakteristikk og vurdering av dommen. Han tar helt ut avstand fra den og tildels i uttrykk som er så skarpe at man sjelden ser noget lignende i en videnskapelig kommentar til en domsavgjørelse. Han sier for eksempel at efter hans mening er det ikke bare intellektuelt-juridisk villfarelse som har ført til denne dom „som jeg betrakter som en av de

uriktigste domme, som nogensinne er avsagt.“ Danmarks juridiske stilling var svak, og domstolen har i grønlandssaken virket som en „statskonferanse“, der har varetatt kolonimaktenes og sektorstatenes interesser. Efter å ha citert den kjente amerikanske senator Borahs ord om at domstolen i Haag har vist sig å være en politisk domstol istedetfor en juridisk domstol reiser Wolgast det spørsmål om det overhodet er mulig i internasjonale forhold å opnå virkelige rettsavgjørelser. Han tror ikke at denne dom er det siste ord i grønlandsstriden.

Til slutt gjør Wolgast oppmerksom på at hans kritikk ikke gjelder den italienske dommer Anzilotti. Dennes votum er han ikke enig i, men han anerkjenner det uten forbehold som et juridisk votum.

Der 12de Mai nr 246.

21 Okt. 1933.

Grønlandsdomen den mest urette som nokon gong er sagd.

Haag-domstolen arbeidde som ein statskonferanse.

Ein flengjande kritikk av professor Wolgast.

Attaat den sterke kritikken over Grønlandsdomen fraa den sveitsiske juristen dr. Weber og den franske professor Robert Redslob, kjem no ei avhandling av den tyske professor Wolgast i det austerriske «Zeitschrift für öffentliches Recht». Professor Wolgast gjev i dette arbeidet som er paa 70 sidor, ein inngående karakteristikk og vurdering av domen. Han segjer seg heilt usamd i domen og sumtid i ondlag so kvasse at ein sjeldan ser maken i ein vitenskapleg kommentar til ei domsavgjerd. Han segjer t. d. at etter hans meining er det ikkje berre intellektuell-juridisk villfaring som har ført til denne domen «som eg held for ein av dei mest urette domane som nokon gong er sagd». Danmark stod juridisk veikt og

domstolen har i Grønlandssaka verka som ein «statskonferanse», som har verna um baten aat kolonimaktene og sektorstatane. Professor Wolgast siterer det den kjende amerikanske senatoren Borah har sagt um at domstolen i Haag har vore ein politisk domstol i staden for ein juridisk domstol, og reiser so spursmaalet um det i det heile er raad i millomfolkelege saker aa naa verkelege rettsavgjerdar. Han trur ikkje at denne domen er siste ordet i grønlandsstriden.

Til slutt segjer Wolgast fraa at kritikken hans ikkje gjeld den italienske domaren Anzilotti. Votumet hans er professoren ikkje samd i, men han godkjenner det utan atterhald som eit juridisk votum.

Naturnu nr 246.

21 okt. 1933.

Opsiktvekkende kritikk over Grønlandsdommen.

Den tyske professor Wolgast stempler den som en av de uriktigste dommer som nogensinne er avsagt.

Som bekjent er det allerede fremkommet sterk kritikk over Grønlandsdommen fra den schweiziske jurist dr. Weber og den franske professor Robert Redslob. Til denne kritikk slutter nu ogsaa den tyske professor Wolgast gir i sitt arbeide, som Grønlandsdommen i det østerrikske tidsskrift «Zeitschrift für öffentliches Recht». Professor Wolgast eier i sitt arbeide, som er paa ca. 70 trykksider, en inn-
gaaende karakteristikk og vurdering av dommen. Han tar helt ut avstand fra den og tildels i uttrykk som er saa skarpe, at man sjelden ser noget lignende i en videnskapelig kommentar til en domsavgjørelse. Han sier f. eks. at efter hans mening er det ikke bare intellektuell-juridisk villfarelse som har ført til denne dom «som jeg betrakter som en av de uriktigste domme, som nogensin-

de er avsagt». Danmarks juridiske stilling var svak og domstolen har i Grønlandsaken virket som en «statskonferanse», der har varetatt kolonimaktens og sektorstatens interesser. Efter aa ha citert den kjente amerikanske senator Borahs ord om at domstolen i Haag har vist sig aa være en politisk domstol istedetfor en juridisk domstol, reiser Wolgast det spørsmaal om det overhode er mulig i internasjonale forhold aa opnaa virkelige rettsavgjørelser. Han tror ikke at denne dom er det siste ord i Grønlandsstriden.

Til slutt gjør Wolgast opmerk-
som paa at hans kritikk ikke gjelder den italienske dommer Anzilotti. Dennes votum er han ikke enig i, men han anerkjenner det uten forbehold som et juridisk votum.

GL. MØNT 4 KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Udvalget behøver desuden Høst

Bladet: **Jyllandsposten**

skriver den

8 AUG. 1933

Grønlands-Dommen

Et tysk Fredsorgan om Dommen

Af Professor, Dr. jur. Knud Berlin

At en norsk sagkyndig som Professor Skeie, der hele Tiden har været en af de førende i den norske Okkupationsbevægelse, maa føle sig meget utilfreds med Haagdommen af 5. April 1933, kan jo ikke virke overraskende. Derimod virker det unægtelig noget paafaldende, at en ligesaa stor Utilfredshed med Dommen kommer til Orde i en Kritik af denne, der findes i Maj-Juni-Hæftet af det af L. Quidde og Walther Schucking udgivne førende tyske Fredsorgan „Die Friedens-Warte“.

Kritiken, der skyldes en Dr. jur. Paul Weber fra Geneve, er fra først til sidst en fuldstændig Pulverisering af Dommen. Ikke paa eet eneste Punkt er den strænge Kritiker i Stand til at give Domstolsflertallet Medhold. Selv den dissenterende faste Dommer, Anzilotti, der ligesom han ikke vil anerkende Danmarks Suverænitet over hele Østgrønland, og hvis skarpe Logik han ellers stiller op imod Flertallets Uklarhed og Misforstaaelser, maa han beklagende tage Afstand fra med Hensyn til Ihlens Erklæring, som ogsaa denne Dommer vil fortolke imod Norge. Ja, selv det Spørgsmaal, om Grønland, Færøerne og Island i 1814—19 retsgyldigt blev ved Danmark, vil han ikke betragte som endelig afgjort ved Dommen, skønt denne klart besvarer dette Spørgsmaal bekræftende.

At komme nærmere ind paa denne Kritikers Betragtninger vilde føre for vidt og er næppe Umagen værd. Kun skal jeg for at vise, hvor ensidigt indstillet og slet underrettet han er, anføre, at han f. Eks. drikker sig til at paastaa, at det var først efter 1814 — det vil sige først efter Norges Adskillelse fra Danmark —, at Danmark oprettede et Handelsmonopol for Vestgrønland, ligesom han vil hævde, at den danske Forsknings- og Kolonisationsvirksomhed paa Grønlands Østkyst i Modsætning til den norske har været „uden nogen som helst Betydning“ („durchaus unbedeutend“).

„Die Friedens-Warte“s Kritiker kommer derfor til det Resultat, at

pere for Folkeforbundstanken i Japan, har været med til at stifte den japanske Folkeforbundsliga og er endnu Ærespræsident for denne Liga. Han udtaler, at han lige siden 1931, da Manchuri-Problemet blev forelagt for Folkeforbundet, stadig har haabet, „ja indstændig bedet for“, at „dette egenartede Maskineri, der er bekendt under Navn af Folkeforbundet“, maatte være i Stand til paa fredelig Maade og ved Mægling at løse dette vældige Problem. Men her har han trods sine Ønsker og Bønner oplevet sit Livs største Smerte og største Skuffelse, idet Folkeforbundet aldeles ikke har forstaaet Japans Stilling, men ved sin ubegribelige Holdning har ligefrem drevet det fredselskende Japan ud af Folkeforbundet.

Folkeforbundet har slet ikke forstaaet, at der i Manchuriet bestaar en Trang til en ny politisk Organisation, hvorved der kan skaffes Landet gode moderne Love og en sund Civiladministration. Det kan kun Japan, ikke Kina, skaffe Manchuriet. Og det Resultat, der allerede er naaet ved Japans Indgriben, maa, mener han, betragtes som „meget lykkeligt for Indbyggerne i Manchukuo og for Freden saavel i Østen som i hele Verden“. Kun en sindssyg Person kunde ønske den tidligere Tilstand genindført i Manchukuo. Og Baron Sakatani udtaler udtrykkeligt: „Dannelsen af Manchukuo er, som jeg udtrykkeligt ønsker at betone, noget, der er villet af Forsynet“. Det kan derfor ikke, føjer han til, „være den almægtige Guds Vilje, at Folkeforbundet skal optræde som en Overstat over Japan“. Han kan derfor kun forklare Folkeforbundets Optræden overfor Japan derved, at „Medlemmerne af Geneve-Ligaen“ er blevet besat af en ond Aand, og da han desværre ikke mere kan have nogen Tillid til de nuværende Repræsentanter for Folkeforbundets Medlemmer, foreslaar han, at Medlemmerne af Folkeforbundet skal „tage de nødvendige Skridt til, at der kan blive udnævnt nye Delegerede, der efter et Aars Forløb kan

igesom han vil nævne, at den danske Forsknings- og Kolonisationsvirksomhed paa Grønlands Østkyst i Modsætning til den norske har været „uden nogen som helst Betydning“ („durchaus unbedeutend“).

„Die Friedens-Warte“s Kritiker kommer derfor til det Resultat, at Danmarks Krav paa Suverænitet over Østgrønland maa anses for ganske ubegrundet og ugyldigt, medens han derimod ser den norske Okkupation i 1931 retfærdiggjort ud fra den Betragtning, at Norge ved forskellige danske Forholdsregler, saaledes ved Udstedelsen af Loven om Grønlands Styrelse af 1925, Indrømmelsen i 1925 af Mestbegunstigelsesret til England og Frankrig m. v., var blevet hensat i en formelig Tvangs- eller Nødstilstand.

Intet Under, at han derfor maa ende med at udtale, at „man ikke kan undertrykke visse Betænklichkeiten ligeoverfor den nyeste Dom af den staaende internationale Domstol“. Det eneste Lyspunkt ser han deri, at det ikke kan nægtes, at Voldgiftssagen igen har vundet en betydningsfuld Sejr derved, at den har bilagt en alvorlig Konflikt mellem to Folk, idet „ogsaa den i Processen tabende Part, Fr. Nansens Land, tro imod sine store fredelige Traditioner, har ladet det udenfor Tvivl, at den vil bøje sig for Dommen“.

Denne ubarmhjertige Underkendelse af Haagdommen fra en juridisk Doktors Side maa man unægtelig kalde „eine grausame Salbe“. Og man kan kun forbavses over, at denne haarde Medfart faar den høje Verdensdomstol endog i selve det førende videnskabelige tyske Fredsorgan, som en af de til Domstolsflertallet hørende Dommere, Professor Walter Schücking, selv er Medudgiver af.

Forbavselsen bliver dog noget mindre, naar man læser den Artikel, der staar lige foran Dr. Webers i samme Nummer af „Die Friedens-Warte“. Det er en Afhandling om „Japans Udtrædelse af Folkeforbundet“, skrevet af en tidligere japansk Minister Baron Yoshio Sakatani.

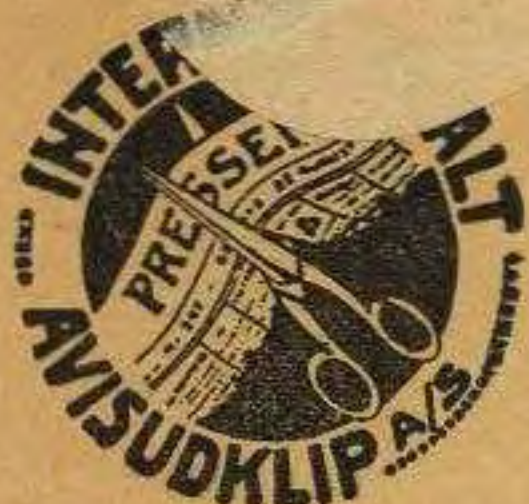
Denne sikkert udmærkede Mand har været en af de ivrigste Forkæm-

Aand“, og da han desværre ikke mere kan have nogen Tillid til de nuværende Repræsentanter for Folkeforbundets Medlemmer, foreslaar han, at Medlemmerne af Folkeforbundet skal „tage de nødvendige Skridt til, at der kan blive udnævnt nye Delegerede, der efter et Aars Forløb kan tage hele Manchuri-Spørgsmaalet op til ny Forhandling!“

*

Det maa sikkert erkendes, at disse to Udtalelser, den japanske og Dr. Webers, egentlig staar ret godt til hinanden. Thi naar samtlige Folkeforbundsrepræsentanter bør have deres Afsked paa graat Papir, fordi de i forsigtige Ord har turdet udtale, at Japans Erobring af Manchuriet ikke er foregaaet helt i Overensstemmelse med de i Folkeforbunds-Pagten foreskrevne Former, saa bør da Folkeforbundsdomstolen i Haag allermindst fortjene en Røffel, naar den drister sig til som rentud retsstridig og ugyldig at stemple en virkelig fredelig og i Modsætning til den japanske helt ublodig Okkupation i Grønland.

Men at man skal finde saadanne Opfattelser udtalt netop i et ledende Fredsorgan, der som „Die Friedens-Warte“ staar paa stadig Ud-
kig efter Verdensfreden, er ganske vist en ret mærkelig Overraskelse.

GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11.995

Bladet:
Dagens Nyheder

skriver den 3 AUG. 1933

Prof. Arup og Grønlands-Dommen

3. Aug. 1933: Prof., Dr. jur. Knud Berlin omtaler nogle overraskende Udtalelser af Prof., Dr. phil. Erik Arup angaaende Grønlands-Dommen.

AT Haag-Dommen i Østgrønlandssagen, der saa klart og afgjort gav Danmarks Standpunkt Ret, maatte fremkalde kritiske Betragtninger fra forskellige Side, var naturligvis kun til at forudse. Af saadanne allerede fremkomne Betragtninger finder jeg Anledning til at omtale nogle fra dansk Side, nemlig af Prof. Erik Arup, fremsatte Udtalelser for i Tide at forebygge, at de skulde blive opfattede som en autoritativ og ikke fra sagkyndig Side modsagt dansk Forstaaelse af Grønlands-Dommen.

I en Anmeldelse i „Politiken“ for 6. Juni d. A. af den norske Dr. Ræstads Skrift: „Danmark, Norge og Folkeretten“ griber Prof. Arup Lejligheden til at udtale, at da Sindsroen, efter at Grønlandsdommen er faldet, baade i Danmark og Norge er saa værdig og urokkelig, kan „allerede nu en rent saglig Drøftelse af Dommens Indhold og rette Forstaaelse sætte ind“, og han tilføjer senere, at vi ligesom Dr. Ræstad maa „have Lov til at forholde os kritiske overfor dens Præmisser og hele Procedure“.

Deri er jeg naturligvis ganske enig, selvom jeg egentlig ikke synes, at Fristelsen kan være stor for os Danske til allerede nu at vende os kritisk mod Grønlands-Dommen, og selvom det synes mig at vidne om en vel kølig Indstilling overfor denne Dom, naar Prof. Arup indledningsvis udtaler: „Det virkelig tilfredsstillende ved Haag-Dommen er den Maade, hvorpaa Danmark og Norge og de to Folks offentlige Mening har taget denne Dom!“ For almindelige Danske er det „virkelig tilfredsstillende“ dog sikkert først og fremmest det, at Dommen saa klart og med saa overvældende Fler-tal gav Danmark Ret. Havde Dommen faaet et modsat Udfald, havde vi næppe fundet Dommen „virkelig“ tilfredsstillende, selvom Danmark utvivlsomt vilde have baaret dette Udvalg paa lige saa værdig Maade som Norge nu.

Men ved denne Følelsesforskel skal jeg ikke opholde mig. Derimod maa jeg nedlægge en bestemt Indsigelse mod den Forstaaelse af Haag-Dommen, som Prof. Arup i samme Artikel forsøger at frem-

stille som den ud fra en rent saglig Drøftelse rette Forstaaelse.

Medens nemlig ellers vistnok alle andre har anset det for givet, at Domstolsflertallets Præmisser fastslaar Danmarks Suverænetet over hele Grønland, mener Prof. Arup, at Dommen ikke tilkender Danmark fuld Suverænetet over hele Grønland, men kun en saakaldet *inchoate title*, d. v. s. en blot foreløbig Fortrinsret til at fortsætte sin begyndte Kolonisation og Okkupation i Landet. Prof. Arup udtrykker sig nemlig saaledes: „Den Retsgrund, hvorpaa Danmark vandt, var, som vor dygtige Advokat de Visscher skarpt fremhævede: *the inchoate title*, Retten for det Land, der har begyndt Kolonisationen af et territorielt begrænset Omraade, til at hævde sin Suverænetet over hele Omraadet!“

Denne Prof. Arups Paastand har med Føje vakt nogen Overraskelse i sagkyndige danske Kredse. Thi ved det nyere Systemudtryk: „*inchoate title*“ forstaas en ufuldstændig, blot foreløbig Adkomst, der giver en adskilligt ringere Ret end en fuldt anerkendt Suverænetet over Landet. Man er nemlig nu til Dags vel enig om, at den, der først har opdaget et Ingenmandsland eller kun lige begyndt at kolonisere det, ikke derved erhverver Suverænetet over hele Landet, selvom det er af territorielt begrænset Omfang, men paa den anden Side erkender man dog, at den første Opdager eller den første Kolonisateur bør have en vis Fortrinsret fremfor

andre til inden rimelig Tid uhindret at fortsætte og fuldende Kolonisationen. En *inchoate title* skaber imidlertid paa den anden Side kun en foreløbig Fortrinsret. Fuldendes Kolonisationen ikke inden en vis rimelig Tid, bortfalder Retten, og den ikke koloniserede Del af Landet kan da frit okkuperes af andre, medens den Stat, der har vundet Suverænetet over et Land, som f. Eks. Norge over Spitsbergen, ikke mister Retten over Landet, selvom store Dele af Landet, som netop paa Spitsbergen, stadig henligger lige saa øde og ubebyggede som tilsvarende Egne i Østgrønland.

Det vilde derfor være en ikke ringe Skuffelse for Danmark, hvis Prof. Arups Forstaaelse af Dommen virkelig var den rette. Men heldigvis er dette ikke Tilfældet.

Det beror saaledes først paa en fuldstændig Misforstaaelse, naar Prof. Arup vil paastaa, at Prof. de Visscher som Danmarks Advokat skarpt fremhævede, at *the inchoate title* var den Retsgrund, hvorpaa Danmark skulde vinde Sagen. Han gjorde lige det modsatte. Han udtalte saa skarpt som vel muligt, at Danmark ikke anerkendte nogen Del af Grønland for Ingenmandsland, og at Danmark derfor ikke byggede sin Ret paa en første Opdagelse af eller paabegyndt Kolonisation i et Ingenmandsland, men at Danmarks Ret byggedes derpaa, at hele Grønland forlængst var underkastet Danmarks Suverænetet, dels i Kraft af Aarhundreders Besiddelse, dels som Følge af alle Magters

Anerkendelse, og dels og ikke mindst

Kraft af Kiel-Traktaten af 1814, hvorved hele Grønland forblev under Danmarks Konge, paa hvilken sidste Traktats Betydning Prof. Visscher lagde saa stor Vægt, at det som man maaske vil huske, vakte adskillig Bitterhed i Norge. Og kun rent subsidiært henviste de Visscher til, at selv om Danmark, hvad der var ganske udelukket, vilde anerkende visse Dele af Østgrønland for Ingenmandsland, saa maatte selv i saa Fald Reglerne om *inchoate title* medføre, at Danmark maatte have Førsteretten her, og at Norges Okkupation ogsaa i saa Fald maatte være ugyldig.

At det imidlertid kun var i denne Forbindelse, at de Visscher kom ind paa Spørgsmaalet om *inchoate title* som rent subsidiær Hjemmel for Danmark, fremgaar med al ønskelig Tydelighed af det af Haag-Domstolen udgivne officielle trykte Referat af Forhandlingerne for Domstolen. I sit første store Indlæg er det først lige henimod Slutningen, efter at han vidt og bredt har søgt at godtgøre Danmarks forlængst anerkendte Suverænetet over hele Grønland, at Prof. de Visscher i Retsmødet den 30. Nov. 1932 kommer ind paa Spørgsmaalet om *inchoate title*. Og han udtaler sig da paa følgende Maade S. 233:

„Jeg har allerede sagt, og jeg behøver ikke at vende tilbage dertil, at Danmark bygger sin Suverænetet ikke paa en isoleret i et givet Øjeblik fuldført Okkupations-

is ganske
kke synes,
for for os
vende os
ommen, og
vidne om
erfor den-
up indled-
rkelig til-
ommen er
nmark og
ntlige Me-
!" For al-
„virkelig
kert først
mmen saa
lende Fler-
avde Dom-
ald, havde
en „virke-
lvom Dan-
ave baaret
saa værdig
elsesforsk-
g. Derimod
stemt Ind-
taaelse af
f. Arup i
at frem-

stille som den ud fra en rent sag-
lig Drøftelse rette Forstaaelse.

Medens nemlig ellers vistnok al-
le andre har anset det for givet, at
Domstolsflertallets Præmisser fast-
slaar Danmarks Suverænetet over
hele Grønland, mener Prof. Arup, at
Dommen ikke tilkender Danmark
fuld Suverænetet over hele Grøn-
land, men kun en saakaldet *inchoate*
title, d. v. s. en blot foreløbig For-
trinsret til at fortsætte sin begynd-
te Kolonisation og Okkupation i
Landet. Prof. Arup udtrykker sig
nemlig saaledes: „Den Retsgrund,
hvorpaa Danmark vandt, var, som
vor dygtige Advokat *de Visscher*
skarpt fremhævede: *the inchoate*
title, Retten for det Land, der har
begyndt Kolonisationen af et terri-
torialt begrænset Omraade, til at
hævede sin Suverænetet over hele
Omraadet!“

Denne Prof. Arups Paastand har
med Føje vakt nogen Overraskelse
i sagkyndige danske Kredse. Thi
ved det nyere Systemudtryk: „in-
choate title“ forstaas en ufuld-
stændig, blot foreløbig Adkomst,
der giver en adskilligt ringere Ret
end en fuldt anerkendt Suverænetet
over Landet. Man er nemlig nu til
Dags vel enig om, at den, der først
har opdaget et Ingenmandsland el-
ler kun lige begyndt at kolonisere
det, ikke derved erhverver Suveræ-
netet over hele Landet, selvom det
te er af territorialt begrænset Om-
fang, men paa den anden Side er-
kender man dog, at den første Op-
dager eller den første Kolonisator
bør have en vis Fortrinsret fremfor

andre til inden rimelig Tid uhindret
at fortsætte og fuldende Kolonisa-
tionen. En *inchoate title* skaber
imidlertid paa den anden Side kun
en foreløbig Fortrinsret. Fuldendes
Kolonisationen ikke inden en vis ri-
melig Tid, bortfalder Retten, og den
ikke koloniserede Del af Lan-
det kan da frit okkuperes af andre,
medens den Stat, der har vundet
Suverænetet over et Land, som f.
Eks. Norge over Spitsbergen, ikke
mister Retten over Landet, selvom
store Dele af Landet, som netop
paa Spitsbergen, stadig henligger
lige saa øde og ubebyggede som
tilsvarende Egne i Østgrønland.

Det vilde derfor være en ikke
ringe Skuffelse for Danmark, hvis
Prof. Arups Forstaaelse af Dommen
virkelig var den rette. Men hel-
digvis er dette ikke Tilfældet.

Det beror saaledes først paa en
fuldstændig Misforstaaelse, naar
Prof. Arup vil paastaa, at Prof. *de*
Visscher som Danmarks Advokat
skarpt fremhævede, at *the inchoate*
title var den Retsgrund, hvorpaa
Danmark skulde vinde Sagen. Han
gjorde lige det modsatte. Han ud-
talte saa skarpt som vel muligt, at
Danmark ikke anerkendte nogen
Del af Grønland for Ingenmands-
land, og at Danmark derfor ikke
byggede sin Ret paa en første Opda-
gelse af eller paabegyndt Koloni-
sation i et Ingenmandsland, men at
Danmarks Ret byggedes derpaa, at
hele Grønland forlængst var under-
kastet Danmarks Suverænetet, dels
i Kraft af Aarhundreders Besiddel-
se, dels som Følge af alle Magters

Anerkendelse, og dels og ikke mindst

Kraft af Kiel-Traktaten af 1814,
hvorved hele Grønland forblev un-
der Danmarks Konge, paa hvilken
sidste Traktats Betydning Prof.
Visscher lagde saa stor Vægt, at det
som man maaske vil huske, vakte
adskillig Bitterhed i Norge. Og
kun rent subsidiært henviste *de*
Visscher til, at selv om Danmark,
hvad der var ganske udelukket,
vilde anerkende visse Dele af Øst-
grønland for Ingenmandsland, saa
maatte selv i saa Fald Reglerne om
inchoate title medføre, at Danmark
maatte have Førsteretten her, og at
Norges Okkupation ogsaa i saa Fald
maatte være ugyldig.

At det imidlertid kun var i den-
ne Forbindelse, at *de Visscher* kom
ind paa Spørgsmaalet om *inchoate*
title som rent subsidiær Hjemmel
for Danmark, fremgaar med al øn-
skelig Tydelighed af det af Haag-
Domstolen udgivne officielle tryk-
te Referat af Forhandlingerne for
Domstolen. I sit første store Ind-
læg er det først lige henimod Slut-
ningen, efter at han vidt og bredt
har søgt at godtgøre Danmarks
forlængst anerkendte Suverænetet
over hele Grønland, at Prof. *de*
Visscher i Retsmødet den 30. Nov.
1932 kommer ind paa Spørgsmaa-
let om *inchoate title*. Og han ud-
taler sig da paa følgende Maade
S. 233:

„Jeg har allerede sagt, og jeg
behøver ikke at vende tilbage der-
til, at Danmark bygger sin Suve-
rænetet ikke paa en isoleret i et gi-
vet Øjeblik fuldført Okkupations-

akt, men paa en Besiddelse i umin-
delig Tid, karakteriseret ved en of-
fentlig, fredelig og ubestridt Ud-
øvelse af dets Suverænetet over
Grønland.

Men lad os sætte, at man, hvad
der er ganske udelukket, vilde stille
sig paa det norske Standpunkt og
betragte Danmarks Suverænetet
paa Østkysten ud fra et rent Okku-
pationssynspunkt. Selvom man vil-
de stille sig paa dette Stand-
punkt — hvad jeg gentager
vilde være fuldstændig urigtigt
(profondément inexact) —, saa
maatte man alligevel anerkende
den norske Okkupation som en
Nullitet“ — hvorefter han forklarer,
at det nemlig i saa Fald vilde være
i Strid med Reglerne om *inchoate*
title.

Og i sin sidste Replik d. 20.
Januar 1933, da den norske Advokat
i den rent subsidiære Omtale af
inchoate title vilde se en Indrøm-
melse af, at den omstridte Del af
Østgrønland var et Ingenmands-
land, fremhæver *de Visscher* endnu
en Gang med al Skarphed S. 671, at
det kun var, hvis man fra dansk
Side vilde — hvad der var udenfor
enhver Mulighed — stille sig paa
Modstandernes Standpunkt, at man
maatte paaberaabe sig *inchoate*
title. Og han føjede udtrykkeligt
til: „I Udviklingen af sin egen
Paastand har den danske Regering
derfor aldrig bygget sin juridiske
Stilling i Grønland paa Begrebet om
inchoate title. Naar den har talt
derom, er det alene for at vise, at
selvom man stiller sig paa det nor-

ske Standpunkt, saa maatte selv da
den norske Okkupation være at be-
tragte som ugyldig og blottet for
enhver Retskraft.“

Kunde Prof. *de Visscher* som
Danmarks Advokat overhovedet paa
nogen skarpere Maade betone, at
det ikke var paa nogen blot *inchoate*
title, at Danmark byggede sin Ret?
Og alligevel vil Prof. Arup nu bag-
efter paadutte ham, at han, *de*
Visscher, som Danmarks Advokat
endog skarpt fremhævede, at kun
ved at gaa over til det norske Sys-
punkt om Østgrønland som Ingen-
mandsland og ved at ty til Sætning-
en om *the inchoate title* kunde Sa-
gen vindes for Danmark!

Og undersøger man selve Haag-
Dommens Præmisser, saa er det end-
nu mere umuligt at finde nogen Støt-
te for, at det ikke skulde være Dan-
marks fulde Suverænetet over hele
Grønland, men kun en ufuldstændig
og foreløbig *inchoate title*, som Dom-
men mener Danmark i Besiddelse af.
I Domstolsflertallets dog saa over-
ordentlig udførlige Præmisser vil
man ikke et eneste Sted finde Begre-
bet *inchoate title* omtalt eller blot
nævnt, skønt det altsaa dog havde
været diskuteret under Proceduren.
Overalt er der kun Tale om Aner-
kendelse af Danmarks „Suveræne-
tet“ over hele Grønland.

Det er nok her at henvise til et
Par enkelte Steder. Saaledes udtales
det f. Eks. S. 54 i Dommens officielle
fransk-engelske Tekst — S. 51 i den
danske af Udenrigsministeriet ud-
givne Oversættelse —, at Danmark i
Tiden fra 1814 til 1915 maa anses

for „at have udøvet sin Myndighed
over den ikke-koloniserede Del af
Landet i tilstrækkeligt Omfang til
at skabe en gyldig Suverænetetsad-
komst (un titre de souveraineté va-
lable)“. Og paa samme Maade udta-
les det S. 64, begge Tekster, at det
efter Domstolens Mening er lykke-
des Danmark at godtgøre sin Paa-
stand om, at det paa det kritiske
Tidspunkt, nemlig d. 10. Juli 1931,
„saa inde med en gyldig Adkomst til
Suveræneteten over hele Grønland
(un titre valable à la souveraineté
sur tout le Groenland)“.

Prof. Arups Paastand om Grøn-
lands-Dommens rette Forstaaelse set
ud fra en rent saglig Belysning er
altsaa ikke blot uden mindste Støtte
i Dommens Akter, men rent ud i
Strid med disse. Og man staar derfor
ganske uforstaaende overfor, hvad
der, første Gang han gør Brug af
sin frie Adgang til at kritisere Haag-
Dommens Præmisser og Procedure,
kan have bevæget ham til uden
mindste Hjemmel være sig i Præ-
misserne eller Proceduren at forsøge
paa at forringe Dommens Resultat
for Danmark og reducere Danmarks
klart anerkendte fulde og af ingen
Tidsfrist begrænsede Suverænetet
over hele Grønland til en ufuldstæn-
dig og blot foreløbigt anerkendt For-
trinsret i de endnu ikke koloniserede
Dele af Landet.

Aftenposten nr 284.
10 juni 1933.

Haag-dommen i Grønlandssaken.

Bedømt i et tysk tidsskrift.

Det tyske tidsskrift Die Friedens-Warte, som er organ for internasjonal forståelse og mellomfolkelig organisasjon og som teller professor Walter Schücking, den tyske dommer i Haag, blandt sine medarbeidere, bringer i sitt mai-juni-hefte en utførlig redegjørelse for dommen i Grønlandssaken, skrevet av Paul Weber.

Vi skal gjengi enkelte punkter i denne redegjørelse.

Den innledes med en historisk oversikt, som føres tilbake til 1200-tallet, da Vest-Grønland var norsk besiddelse, videre omtales unionen med Danmark, Kieltraktaten, de etterfølgende forhandlinger mellom Norge og Danmark, spesielt hvorvidt den i 1819 avsluttede konvensjon kunde sies å omfatte at Norge gav endelig avkall på Grønland eller kun på de dengang koloniserte deler, da Øst-Grønland, som jo var det egentlige objekt for processen i Haag, i 1814 ennå var ukjent land.

Videre nevnes den kolonisering som Danmark i løpet av den siste menneskealder har iverksatt på Øst-Grønland, en kolonisering, som henger nøle sammen med den politiske tendens i dansk Grønlandspolitikk. De interesser av forretningsmessig og industriell art — heter det — som Danmark har hatt på Øst-Grønland har like til den siste tid været ubetydelige. Et i 1919 dannet dansk fangstselskap måtte i 1924 gå i likvidasjon, og et lignende foretagende, som nød statsstøtte, arbeidet med stadig underskudd og syntes hovedsakelig å være bragt i stand i den hensikt å konkurrere med de norske foretagender, hvis formål var fiske og fangst av pelsdyr. Fra dansk side har man ikke bestridt disse foretagenders betydning for norsk næringsliv, og det pekes i denne forbindelse på at fra 1899 til 1931 blev der startet 112 norske fangstforetagender.

Efter nærmere å ha omtalt Danmarks bestrebelser for å monopolisere handelen på Grønland, og dets arbeide for å opnå maktens anerkjennelse av dansk suverenitet over hele Grønland, nevnes i denne forbindelse utenriksminister Ihlens erklæring av 14. juli 1919 og den norske regjeringens svar 7. mai 1921. I dette svar het det — som bekjent — at Norge ikke kunde gi avkall på den rett til jakt og fiske, som gjennom generasjoner var drevet av nordmenn i Øst-Grønland og de dertil støtende havstrekninger. Danmark avbrøt så forhandlingene og sperret dermed veien til en for begge parter tilfredsstillende løsning av spørsmålet, og de forhandlinger som senere blev

drevet, var på forhånd dømt til å mislykkes.

Den i 1924 avsluttede konvensjon skapte alene en nødtørftig modus vivendi.

Under omtalen av de to parter juridiske standpunkter heter det: Det var under alle omstendigheter vanskelig for domstolen å avvise påstanden om terra nullius, efterat Danmark hadde påberopt sig såvel effektive okkupasjoner av visse deler av landet som Norges imøtekommende holdning i årene 1819, 1919 og 1924. Også Danmarks diplomatiske aksjon i årene fra 1915 til 1921 skapte vanskeligheter for det danske standpunkt.

Selve dommen behandles derpå meget utførlig i artikkelen. Det heter om den bl. a.:

Man prøvet inngående verdien av de diplomatiske skritt, som Danmark foretok i årene fra 1915 til 1921 for å slå fast sitt krav på hele Grønland. Domstolen medgir, at avfattelsen av de omsendte noter ofte er meget uklar og at de delvis motsier hverandre, skjont de var redigert av danske diplomater, som var helt på det rene med rekkevidden av den valgte formulering. — Det er skikket til å vekke forundring og på ingen måte tilfredsstillende — heter det i artikkelen — når domstolen gjør den bemerkning at det til bedømmelse av nevnte dokumenters innhold ikke er nødvendig å legge altfor stor vekt på de forhåndenværende uttrykk. Og om den danske regjeringens memorandum til Norge 18. januar 1921 bemerker domstolen på samme måte, at man ikke skal tillegge slike fra sammenhengen løsrevne uttrykk for stor betydning. Derimot blev Ihlens erklæring på Norges vegne betraktet som strengt forbindende. Domstolen gir denne erklærings noget ubestemt innhold en streng fortolkning efter ordene, skjont disse står i direkte motstrid til det vanlige norske standpunkt, og skjont det er høist usannsynlig, at ministeren uten noget forbehold skulde ha avgitt en erklæring som måtte ha til resultat, at norsk næringsdrift av betydelig omfang blev ødelagt.

Under gjennomgåelsen av minoritetens standpunkt var — heter det — Anzilottis votum innlysende logisk, og man sitter tilbake med det inntrykk at det er rettfærdigere like overfor de faktiske forhold enn flertallets dom. Anzilotti avviser forestillingen om et historisk betinget suverenitetskrav som utilfredsstillende. Han inntrar det standpunkt, at okkupasjonsretten nettop er det vesentlige, det som forklarer striden om Øst-Grønland. Hermed har Anzilotti stillet sig på det norske standpunkt. Ti hvis man gir ideen om en historisk suverenitet på båten, så blir bare tilbake antagelsen av terra nullius og dermed det juridisk sett meget enkle spørsmål om effektiv besiddelsestagen.

Det heter i dommen, at «inntil 1921 hadde ingen makt bestridt Danmarks suverenitetskrav». Det vesentlige er, som allerede fremholdt, den kjensgjerning, at Danmark aldri hadde gjennomført en effektiv okkupasjon av hele Grønland. At flere makter for ca. 15 år siden har anerkjent hele Grønland som dansk eller dansk interessesfære, kan ikke endre det omstridte gebets folkerettslige stilling, fordi til sådan forandring prinsipielt måtte kreves anerkjennelse av alle stater, i det minste anerkjennelse av alle stater som kunde ha interesser der.

På disse i folkeretten anerkjente grunnsetninger bygger Anzilotti sitt

Forts. side 6, spalte 7.

D. H. utslapp

av „Aftenposten“

for 1 mars 1937 (den-

ne mappe).

t avviser han storisk suve- at den inter- mer avgjort en krever ef- aviser videre ng har denne ert sig. I de anske uten- 1920 tilstillet det — be- okkupasjon har funnet lingene med setter Dan- ykkelig slått er intet har marks suve- le Grønland.

asjon angår ridende mot Derimot fin- onen strider rettslige be- st. Anzilotti ukkende ok- sier, at den en er retts- og omgjøres, dette punkt ainger med- ge gjennom 19 forpliktet iger i velen n når man ensjonen av tsspørsmålet 1get spørre, Danmark i lovbestem- videre inn- land mest- lere foretok almindelig av den som

gjerninger
a I Asche-
skende.
ere hens-
Brevets
agende»
alle priva-
COLLIER

Vi har ved mange leiligheter i det siste i billeder og tekst skildret «utslaget» av naturens inner. Vi kan ikke la være å vise to nye eksempler på merkelige ting fra naturens hånd, nemlig nogen røtter sendt oss av direktør Høhle, Breidablikk, Valdres.

Naturens inner. —

Senecio.

Reservat av det enkle av naturen kan jo ikke passe på alle andre folks unger. De ikke må slå ball i gatene. Politiet for kan ikke foreldre si til barna, at vinduer til vi kommer tilbake. Hvor- tygge, når vi er ute, om der er hele gylner utesenhet etter. Vi er aldri synes de det er tygt igjen og så be- sig i ro et par dager etterpå. Men så

Sommeren er over oss. Og hvis jeg i den anledning fikk i oppdrag å skrive en morderlig detektiv- historie, som skulde være det eneste som De absolutt måtte ha med i ryggsekken til sommeren, — en bok om forbrydere, for forbrydere, av forbrydere, — kort sagt århundrets bok, — da hadde jeg nok alltid en ide eller to, — det høres nok så overdådig, men opptilgalt er det bare to, — hverken mer eller mindre, — og jeg hilsener dem her, om nogen skulde ønske å gi mig et tilbud. Billedet merket «Ikke morder». Jeg har inntrykk av, til min forundring, at morder fremdeles later til å være det eneste som en detektivforteller kan tenke sig, — ikke som en rystende sensasjon i det daglige liv, — det kunde være ille nok, — nei, som selve det selvtillige daglige liv. Et det ikke så man kunde tristes til å begå mord på forfatteren selv, — bare for at han skulde se hvor ille morsomt det er? La mig likeså godt si det først som sist: Den første av mine to ideer er «Den bortførte statsmini-ster».

Jeg må her straks gjøre en tilstel- se: Jeg har ikke nogensomhelst kjenn- skap til politikk. Jeg har for eksempel aldri i mitt liv snakket med en stats- minister. Jeg vet ikke hvordan de ser ut engang. Jeg måtte derfor få lov til å gjøre ham slik som jeg tror at en

*) Hr. uthepp
av "Aftenposten"
for 1 mars 1937 (den
ne mappe).

votum. Som allerede nevnt avviser han forestillingen om en «historisk suve- renitet». Han fremhever, at den inter- nasjonale rett alltid mer og mer avgjort har hevdet, at suvereniteten krever ef- fektive skritt. Anzilotti påviser videre at selv etter dansk opfatning har denne effektivitet aldri manifestert sig. I de instruksjoner som den danske uten- riksminister den 2. mars 1920 tilstillet de danske ministre, heter det — be- tegnende nok — at dansk okkupasjon av hele Grønland aldri har funnet sted. Og under forhandlingene med De Forente Stater i 1916, setter Dan- mark pris på å få uttrykkelig slått fast, at De Forente Stater intet har å innvende mot at Danmarks suve- renitet utstrekkes over hele Grønland.

Hvad den norske okkupasjon angår så erklærer Anzilotti den stridende mot overenskomsten av 1924. Derimot fin- ner han ikke, at okkupasjonen strider mot folkeretten, ti de folkerettslige be- tingelser var skjedd fyldest. Anzilotti angriper av den grunn utelukkende ok- kupasjonen. Men når han sier, at den norske okkupasjon, fordi den er retts- stridig må underkjennes og omgjøres, da beklager vi, at vi på dette punkt ikke kan gi Anzilottis slutninger med- hold. Uten tvil har Norge gjennom erklæringen av 22. juli 1919 forpliktet sig til ikke å legge hindringer i veien for tvistens avgjørelse, men når man holder sig for øie, at konvensjonen av 9. juli 1924 lar suverenitetsspørsmålet åpent, så må man ubetinget spørre, med hvilken bemyndigelse Danmark i 1925 utferdiget en rekke lovbestem- melser for Grønland og videre inn- rømmet Frankrike og England mest- begunstigelsesrett og ennvidere foretok handlinger, som efter en almindelig opfatning kun kan utøves av den som har suvereniteten.

Når man tar disse kjensgjerninger i betraktning, er man tilbøielig til å medgi, at den norske regjering var satt i en tvangssituasjon ved de danske forholdsregler.

Man sitter igjen med adskillige be- tenkeligheter like overfor den perma- nente internasjonale domstols avgjø- relse av Danmarks krav på suvereni- teten over Øst-Grønland, såvel når spørsmålet måles med reglene for der almindelige folkeretts betingelser for okkupasjon som når man — med dom- stolen — anerkjenner det tvilsomme begrep «historisk suverenitet».

GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

skriver den

9 JUNI 1933

HØJSKOLEBLADET

Dommen i Haag og Freden i Kiel.

„Indtil Kielfreden besad Kongen sine Rettigheder over Grønland i sin Egen- skab af Konge af Norge.“

Dommen i Haag.

Til det skarpe Ordskifte mellem de tre Mænd om Danmarks Holdning i Haag, skal jeg — paa Opfordring — udtale følgende som en historisk Kommentar til de ofte omtalte *fire pinlige Overraskelser*. Jakob Naadlands stærke Protest mod Helge Skovmands rolige og norsk-venlige Omtale af Dommen og Biskop Berggravs alvorlige Hilsen til det danske Folk i »Dansk Udsyn« vidner om, at nu er der folkeligt set Fare paa Færde. Faa Mænd i Norge har staaet Danmark nærmere end disse to og har bedre Forudsætninger for at forstaa Danmark.

1. »Den almindelige danske Tankegang«.

Red. Skovmands Ord om dennes Forhold til den norske Aktion mod Østgrønland og om den pinlige Overraskelse, som denne fremkaldte i Danmark, var rigtige helt igennem. For hele det danske Folk — med kun faa Undtagelser — vilde Udslettelsen af den danske Farve paa Østgrønlandskortet være følt som den største Forurettelse; som Berøvelsen af et Land, det — indtil Dommen faldt — kunde mene at eje med fuld Ret siden Hans Egedes Tid.

Helge Skovmands Artikkels gaar ud fra, at Dommen i Haag har givet »den almindelige danske Tankegang« Medhold. Ogsaa dette er rigtigt, *men kun hvad angaar Tiden fra 1814 og fremefter*. I Modsætning til »den almindelige danske Tankegang« hævder Domspræmisserne nemlig, at Grønland indtil 1814 var en »norsk Besiddelse«, at »Kongen indtil Kieltraktaten besad sine Rettigheder over Grønland i Egenskab af Konge af Norge« og at »Landet først 1814 blev en danske Besiddelse«.*

Selv om dette kun vedkommer den historiske og statsretslige Side af Sagen, er denne dog herefter af Vigtighed, saasandt det kun er i Kraft af denne, at Danmark vandt sin Sejr i Haag. Naar Østgrønland blev tilkendt Danmark, var det først og fremmest, fordi det

indtil 1814 var et Led af *de norske Kongers Grønland*, som i 1814 gik over i den danske Konges Besiddelse.*

Havde den almindelige danske Tankegang været fortrolig med dette Forhold, havde den danske Overraskelse over Nordmændenes Færd ikke været fuldt saa pinlig. Dommens Præmisser giver her den norske Opfattelse af Grønlands Historie indtil 1814 Ret, og dette bør indgaa som en Faktor i den fremtidige »almindelige danske Tankegang« angaaende Sagen.

2. Jakob Naadlands første Overraskelse.

Denne stammer fra selve Kieltraktaten 1814 og Norges Berøvelse af sine tre Nordhavsoer. Angaaende dette er Sagen opklaret til Bunds, og en Skam er det for begge Landes Folkeoplysning, at de toneangivende her ikke forlængst har talt sig igennem denne til en Fællesopfattelse af, hvad der skete. Baade J. Naadland og T. Jørgensen taler om den Uret, der af danske Statsmænd i 1814 blev begaaet mod Norge, da Øerne skiltes fra Norge. Den historiske Virkelighed er denne: Der blev med Hensyn til »de norske Besiddelser« begaaet en Uret mod Norge statsretsligt set. Dette skal og maa fastholdes med dobbelt Kraft, nu da Dommen i Haag har udtalt sig om Forholdet Rigerne imellem; men med samme Kraft maa vi Historikere afvise enhver Dadel — Bourke fraregnet — mod de Statsmænd, der var de ansvarlige, da de ikke vidste og ikke kunde vide det, vi nu véd og dømmer ud fra. De handlede ud fra Datidens Helstatsopfattelse, og efter den maatte det staa for dem som en Pligt at redde, hvad reddes kunde, naar noget af Helstaten skulde afstaas til den svenske Fjende, der var Fjende af begge Folk.** J. Naadland minder om, at Sønderlemmelsen af det norske Rige stred mod Løfterne fra 1661 og 1665, om at begge Riger skal »uskiftet og udelt være og blive«. Ja, netop derfor var det, der skete, en statsretslig Uret. Men saa stærke var Baandene, der i Tiden fra 1721 til 1814 var blevet knyttet

* Se C. P. O. G.: Dommen selv; Dansk Udsyn 1933, s. 150.

** Se herom min Fremstilling i »Fortidsliv bag Nutidsstride« Side 128—174.

mellem Danmark og det grønlandske Koloni- omraade, som ingen tænkte paa i 1665, at danske Statsmænd dengang maatte føle Grønlands »Forbliven ved Danmark« som det eneste rigtige. Danske Statsmænds Færd paa dette specielle Punkt kan derfor ikke klandres, naar de skal dømmes ud fra det eneste retfærdige Domsgrundlag, ud fra den Tankegang der for dem i Nyaaret 1814 var den eneste naturlige. *En Uret mod Norge blev begaaet, men af Mænd, der i denne Sag ikke kunde være sig nogen Uret bevidst.*

Men den danske delegerede Bourke har løjet, da han erklærede, at Grønland aldrig havde været Norge underlagt! Ja, muligvis har han det. Men det vilde være urigtigt længere at tillægge hans Paastand saavel som Danmarks Ønsker en afgørende Betydning, nu da det er bevist af Historikerne, at Afgørelsen om Grønlands faktiske Forbliven ved Danmark allerede var besluttet af Sverige, der kun ønskede Hovedlandet Norge udleveret.* *Bourke har vistnok løjet for »at redde Øerne«, men hans Løgn er betydningsløs. Sverige og ikke Danmark har haft Bestemmelsesretten med Hensyn til, hvad der skete i Kiel.*

Jakob Naadlands anden Overraskelse.

Denne stammer fra, at Danmark fastlægger sin Procedure i Haag paa Kielfreden, skønt Folkesuveranitetens Gennembrud i Norge har underkendt den Grund, Helstatssynet, hvorpaa Kieltraktaten hvilede. Det bebrejdes derfor Danmark, at det udnytter den *nu* som en statsretslig Uret erkendte Transaktion i Kiel ikke blot til at hævde Koloniomraadets Danskhed, men ogsaa de øde i 1814 uopagede Kysters Danskhed. Naadland mener, at det er her, at Harmen i Norge er dybest og mest langvarig mod Danmark. — Ja, saaledes maa det selvfølgelig føles i Norge, og fra første Færd har der ogsaa i Danmark været dem, der har fattet det pinlige i at procedere mod Norge ud fra det, der før 1814 var de norske Kongers Rettigheder, men med Magtsprog blev Norge berøvet i 1814. Netop derfor var det for mange en Sorg — og vil vist i Længden vise sig at

* Se herom Erik Arup: Grønland 1924; H. Koht: Det Grønland vi miste, og det vi ikke miste, 1924. S. 11—13 (sml. Alén: Den svensk-norske Unionen I. Bilager S. 12, 1839.

være en Ulykke for N at Forligsmuligheden og at Sagen ikke retledes, at der ved Sidehold blev taget Hensyn til livsvigtige Forhold. strandede paa Suveræ af Parterne vilde opg som Norge — *vilde se* hvad det koste vilde. gaa sin Gang, og derfor de til Raadighed vær Kieltraktaten. Dette s Følge af det første, a — og ikke i det anv springende Punkt. Hv Sejren?

Dertil var der to Gr

1. Den første har N er, som om Norge ikke ofte har jeg ikke derop den, men har fundet tale lige ud — du selv med dine to Artikler du aner, hvad der for rende. Du bebrejder vet Kielfredens gamle forsvarer »Danmarks mark kæmper for »sin Nej og atter Nej. Det Danmark har været Fordel. Maalet har v lænderne. Du maa tro Med samme Kraft og har kæmpet for den. Sag, har danske fra d til den jævteste Mand lænderne, at de stred; Sejr for Grønland. De Skyld, at Sagen om Øs rejst i 1915, det var fo at man greb til Kieltral at underbygge en Ret har derfor følt sig i dy med sine folkelige o 1840'erne — det du ka idéerne — selv om de tatens Grund, den der og nationale Udvikling Januar blev omstyrte

HØJSKOLEBLADET

freden i Kiel.

1814 var et Led af *de norske Kongers* *And*, som i 1814 gik over i den danske Besiddelse.*

le den almindelige danske Tankegang fortrolig med dette Forhold, havde den Overraskelse over Nordmændenes Færd eret fuldt saa pinlig. Dommens Præ-giver her den norske Opfattelse af Grøn-historie indtil 1814 Ret, og dette bør som en Faktor i den fremtidige »almin-landske Tankegang« angaaende Sagen.

Jakob Naadlands første Overraskelse.

le stammer fra selve Kieltraktaten 1814 ges Berøvelse af sine tre Nordhavssøer. nde dette er Sagen opklaret til Bunds, Skam er det for begge Landes Folke- ng, at de toneangivende her ikke for- nar talt sig igennem denne til en Fælles- se af, hvad der skete. Baade J. Naad- T. Jørgensen taler om den Uret, der ke Statsmænd i 1814 blev begaaet mod la Øerne skiltes fra Norge. Den histo- rkelighed er denne: Der blev med Hen- de norske Besiddelser« begaaet en Uret rge statsretsligt set. Dette skal og maa es med dobbelt Kraft, nu da Dommen har udtalt sig om Forholdet Rigerne ; men med samme Kraft maa vi Hi- e afvise enhver Dadel — Bourke fra- — mod de Statsmænd, der var de an- da de ikke vidste og ikke kunde vide u véd og dømmer ud fra. De handlede atidens Helstatsopfattelse, og efter den let staa for dem som en Pligt at redde, ddes kunde, naar noget af Helstaten afstaas til den svenske Fjende, der var af begge Folk.** J. Naadland minder nderlemmelsen af det norske Rige stred fterne fra 1661 og 1665, om at begge tal »uskiftet og udelt være og blive«. p derfor var det, der skete, en stats- ret. Men saa stærke var Baandene, der fra 1721 til 1814 var blevet knyttet

mellem Danmark og det grønlandske Koloni- omraade, som ingen tænkte paa i 1665, at dan- ske Statsmænd dengang maatte føle Grønlands »Forbliven ved Danmark« som det eneste rig- tige. Danske Statsmænds Færd paa dette spe- cielle Punkt kan derfor ikke klandres, naar de skal dømmes ud fra det eneste retfærdige Domsgrundlag, ud fra den Tankegang der for dem i Nyaaret 1814 var den eneste naturlige. *En Uret mod Norge blev begaaet, men af Mænd, der i denne Sag ikke kunde være sig nogen Uret bevidst.*

Men den danske delegerede Bourke har løjet, da han erklærede, at Grønland aldrig havde været Norge underlagt! Ja, muligvis har han det. Men det vilde være urigtigt længere at til- lægge hans Paastand saavel som Danmarks Ønsker en afgørende Betydning, nu da det er bevist af Historikerne, at Afgørelsen om Grøn- lands faktiske Forbliven ved Danmark allerede var besluttet af Sverige, der kun ønskede Hovedlandet Norge udleveret.* *Bourke har vistnok løjet for »at redde Øerne«, men hans Løgn er betydningsløs. Sverige og ikke Dan- mark har haft Bestemmelsesretten med Hensyn til, hvad der skete i Kiel.*

Jakob Naadlands anden Overraskelse.

Denne stammer fra, at Danmark fastlægger sin Procedure i Haag paa Kielfreden, skønt Folkesuveranitetens Gennembrud i Norge har underkendt den Grund, Helstatssynet, hvorpaa Kieltraktaten hvilede. Det bebrejdes derfor Danmark, at det udnytter den *nu* som en stats- retslig Uret erkendte Transaktion i Kiel ikke blot til at hævde Kolonionraadets Danskhed, men ogsaa de øde i 1814 uopdagede Kysters Danskhed. Naadland mener, at det er her, at Harmen i Norge er dybest og mest langvarig mod Danmark. — Ja, saaledes maa det selv- følgelig føles i Norge, og fra første Færd har der ogsaa i Danmark været dem, der har fattet det pinlige i at procedere mod Norge ud fra det, der før 1814 var de norske Kongers Ret- tigheder, men med Magtsprog blev Norge be- røvet i 1814. Netop derfor var det for mange en Sorg — og vil vist i Længden vise sig at

være en Ulykke for Nordens Sammenhold — at Forligsmuligheden sidste Efteraar bristede, og at Sagen ikke retsligt kunde ordnes saa- ledes, at der ved Siden af de statsretslige For- hold blev taget Hensyn til andre endnu mere livsvigtige Forhold. — Forligsmulighederne strandede paa Suveranitetsskravene, som ingen af Parterne vilde opgive. Danmark — saavel som Norge — *vilde* sejre paa dette Punkt, koste hvad det koste vilde. Derfor *maatte* Processen gaa sin Gang, og derfor *maatte* Danmark gribe de til Raadighed værende Vaaben, deriblandt Kieltraktaten. Dette sidste var en uundgaaelig Følge af det første, af Viljen til Sejren. Her — og ikke i det anvendte Middel — er det springende Punkt. Hvorfor vilde Danmark da Sejren?

Dertil var der to Grunde:

1. Den første har Norge aldrig fattet, og det er, som om Norge ikke vil forstaa den. Hvor ofte har jeg ikke deroppe prøvet paa at forklare den, men har fundet døve Øren. Og — for at tale lige ud — du selv, Jakob Naadland, røber med dine to Artikler nu sidst, at heller ikke du aner, hvad der for Danmark var det afgø- rende. Du bebrejder os haardt, at vi har gra- vet Kielfredens gamle Lig op for dermed at forsvare »Danmarks egne Interesser«. Dan- mark kæmper for »sin Fordel«, skriver du. — Nej og atter Nej. Det vigtigste for det folkelige Danmark har været det grønlandske Folks Fordel. Maalet har været Grønland for Grøn- lænderne. Du maa tro mig, naar jeg siger det: Med samme Kraft og Varme som Nordmænd har kæmpet for den fattige Nordlandsfiskers Sag, har danske fra den højeste Sagkundskab til den jævreste Mand følt, at det var for Grøn- lænderne, at de stred; de følte Sejren som en Sejr for Grønland. Det var for Grønlændernes Skyld, at Sagen om Østkystens Afspærring blev rejst i 1915, det var for Grønlændernes Skyld, at man greb til Kieltraktaten for endydeligere at underbygge en Ret til Landet. — Danske har derfor følt sig i dybeste Overensstemmelse med sine folkelige og nationale Linjer fra 1840'erne — det du kalder Folkesuveranitets- idéerne — selv om de gik frem paa Kieltrak- tatens Grund, den der af den norske folkelige og nationale Udvikling i Maanederne efter 14. Januar blev omstyrtet for Norges eget Ved-

P. O. C.: Dommen selv; Dansk Udsyn 1933, s. 150. om min Fremstilling i »Fortidsliv bag Nutidsstrid« 14.

* Se herom Erik Arup: Grønland 1924; H. Koht: Det Grøn- land vi miste, og det vi ikke miste, 1924. S. 11—13 (sml. Alén: Den svensk-norske Unionen I. Bilager S. 12, 1839.

Bladet:

Jakob Naadlands

skriver den

9 JUNI 1933

HØJSKOLEBLADET

kommende. Dette er ikke et Forsvar for den danske Procedure — et saadant maa andre føre — men en saglig Paavisning af det, der ligger bag denne, og som maa og skal erkendes før eller senere i Norge som det danske Hovedmotiv.

2. Men der er endnu en anden Grund til at Danmark har grebet til Midler og Argumenter, der vækker Harmen i Norge. Du gaar i dine to Artikler ud fra Muligheden af, at Danmark frivilligt havde givet Afkald paa Kieltraktaten som Procesgrundlag. Selv har jeg fra 1924 til 1932 troet paa Muligheden af en frivillig Opgivelse af det den Gang tvivlsomme danske Suverænitetsskrav, som stammede fra Kieltraktaten. Jeg tror, at vi begge har lært af de sidste Aars voldsomme Grønlandsstrid, at til noget saadant er Tiden endnu ikke modnet. Vi er naaet til en ubetinget Anerkendelse af en Haagafgørelse, men ikke til en gensidig Imødekommenhed, naar det gælder om det, der for Staterne er det højeste. Her maa endnu den gamle *raison d'état* raade. Statens Aand fra gammel Tid og Selvopholdelsens Aand i Folket fra den nyere Tid gør frivilligt Afkald paa mulige Højhedsrettigheder, af hvad Oprindelse de end er, til en Umulighed. Derfor har *danske Statsmænd* heller ikke kunnet give Afkald paa at anvende Kieltraktaten til Forsvar for dansk Ret i Østgrønland.

— Heller ikke dette er et Forsvar for, hvad der er sket i Haag, men en tung Erkendelse af, at vi begge havde regnet med det umulige og at Vejen fremover til den virkelige mellemfolkelige Fred er længere, end vi havde troet, selv mellem de nordiske Lande.

Jakob Naadlands tredie Overraskelse.

Du forstaar, at »Dansken taug og holdt sammen, saa længe Processen stod paa« — og alt endnu kunde blive anderledes, men er overrasket over, at vi Højskolefolk nu bagefter ikke protesterer — nu da alt er afgjort. Efter hvad jeg før har anført, vil du vist se, at det kunde ikke være stort anderledes herhjemme — ukendt som de fleste endnu er med Uretten i Kiel og med Dommens Præmisser og lykkelige over, at Sejren er vundet for »vore Grønlændere«. Der var ingen Hoveren i Danmark den 5. April. Mange Flag gik ikke til Tops, »for

vi kan ikke flage for en Sejr over Norge«. »Vi maatte dæmpe vor Glæde, for der var en Nordmand i Stuen« blev sagt et Sted, og dette er symbolsk. — Det føltes i Tusinde Hjem den 5. April, som saa ofte i danske Sange og i dansk Litteratur og Aandsliv, at Norge usynligt var til Stede.

Da »Folketanker kun tænkes langsomt,« maa du ikke vente, at Danske hastigere vil lære at forstaa de norske Synspunkter, end I Nordmænd vil lære at forstaa de Danskes ærligt mente Kamp, ikke for egne, men for Grønlændernes Interesser. Du, der kender Ullmanns tunge Kampe mod den almindelige Tankegang og selv har været ude for de samme Storme, maa ikke vente, at danske Højskolemænd vil gaa stort længere end Red. Skovmand, hvis Ord midt i den Glædesbølge, der gik gennem Danmark, som Helhed var baade modige og taktfulde. Højskolemænd staar og skal staa midt i deres Folk, som hin israelittiske Kvinde i det gamle Testamente, og vi giver os ikke af med Politik og offentlig Polemik uden som Enkeltmænd og under Samvittighedens Tvang, og den faar ingen over sig i en Sag som denne uden i Aarevis at beskæftige sig med den og leve sig ind i den.

Et mener jeg dog at turde sige med Vished paa Højskolens Vegne. Efter 5. April 1933 skal Kielfredens Betydning for Grønland og for Norge blive kendt og forstaaet, og Norges Særliv under Fællestiden og dets statsretslige Egetliv vil blive stærkere betonet. Ikke blot Danmarks Sejr i Haag, men ogsaa Grønlands Enhørighed under Norge før 1814 vil blive ført frem paa vore Skoler i Enhold til Haagpræmissernes Ord: »Indtil Kieltraktaten besad Kongen sine Rettigheder over Grønland i sin Egenskab af Konge af Norge. Det er som en norsk Besiddelse, at Grønland omtales i Artikkel 4. — Resultatet af Traktaten var, at det, som havde været en norsk Besiddelse, forblev hos Kongen af Danmark og for Fremtiden blev en dansk Besiddelse.« —

Maa vi saa til Gengæld haabe og vente af dig — immun som du er for nationalistisk Smitte — at du og dine Medarbejdere i den norske Højskole vil arbejde jer ind til en retfærdig Forstaaelse af det danske Arbejde i Vestgrønland og Angmagsalik, forstaa hvor mægtigt et Motiv dette har været for det danske Folk og den danske Stat, og paa dette Punkt modigt vil gaa imod »den almindelige norske Tankegang«.*

* Læs herom K. Killemose: Grønland for Grønlænderne, 1933, og Fritjof Nansen: Eskimoliv.

Først saa gør vi vor Pligt som Højskolemænd i denne onde Tid, og først saa vil de ustandselige og pinlige Overraskelsers Tid være til Ende.

Askov, Veum, 27. Maj 1933.

C. P. O. Christiansen.

Isløse unge lever, har v m de plejede elige Strømni gamle Forud des paa krist saa, at Lærerne Emner, ha t der sad en G atte formode, de mod det, de

skelighederne med den arbej de overvundn dgang til Arbe ret. De største re Spørgsmaal vorledes faar v de unge, som jskole, en Ud der ved Forh indt Landbou tal vi lægge menmenneske i kunde føle s ng, og lade I ære en rent p ad kan vi gøre eftige de unge ia vore Højske tiller disse Sp ulig Forhandl egning at besv . Jeg véd ikk rrlange personl Elev og sikre o og efter det paa Skolen og ens Orden. O kling i samme r har været gl nbefaler Kan .

Jeg tror, at v

Dr. Ræstad om Haagdommen

DET virkelig tilfredsstillende ved Haagdommen om Østgrønland er den Maade, hvorpaa Danmark og Norge og de to Folks offentlige Mening har taget denne Dom. Danmark har uden større Sindsopløftelse registreret Dommen som en Kendsgerning og et Resultat, der ikke kom det overraskende. Norge har med fuld Loyalitet taget Dommens Konsekvenser. Da Sindsroen paa begge Sider er saa værdig og urokkelig, kan imidlertid allerede nu en rent saglig Drøftelse af Dommens Indhold og rette Forstaaelse sætte ind.

Den fremragende norske Folkeretskyndige Dr. *Arnold Ræstad* har aabnet Drøftelsen deraf med et Skrift: *Danmark, Norge og Folkeretten*, der netop er udkommet. Dr. Ræstad var norsk Udenrigsminister, da den norske Regering 1921 mente at burde erklære, at Norge ikke havde anerkendt eller kunde anerkende en dansk Suverænitet over hele Grønland, som medførte, at Den kgl. danske Grønlands-handels Monopol udvidedes til at omfatte hele Grønland, som fastslaaet ved den danske Forordning af 10. Maj 1921, hvilket den norske Regering maatte formene vilde være til Skade for norske Erhvervsinteresser i Østgrønland. Deraf kom alt, hvad der siden fulgte lige til Haagdommen, men Dr. Ræstad var siden 1922 ikke mere norsk Udenrigsminister.

Det interessanteste Afsnit af hans Bog er hans: Refleksjoner over Grønlandsdommen. Han fremhæver rigtigt, at Kernepunktet i Dommen er Ræsonnementet: „Selvom perioden fra 1921 til 10. Juni 1931“ — Datoen for den norske Okkupation — „tas for sig selv uten hensyn til de foregaaende perioder, saa er det den konklusion, domstolen kommer til, at Danmark i denne tid betragtet sig som besiddende suverænitet over hele grønland og la for dagen og utøvet sine suveranitetsrettigheder tilstrekkelig til, at det utgjør en gyldig suveranitetshjemmel.“

Det var denne Domstolens enkle og konkrete Betragtning ud fra vor egen Tid, der gav Dom for Danmark i Grønlandssagen. Den Retsgrund, hvorpaa Danmark vandt, var som vor dygtige Advokat *de Visscher* skarpt fremhævede: *the inchoate title*, Retten for det Land, der har begyndt Kolonisationen af et territorielt begrænset Omraade, til at hævde sin Suverænitet over hele Omraadet. Over for denne klare Retsgrund svandt alle de tusind Argumenter, som Proceduren i øvrigt anførte, bort til meget lidt. Dr. Ræstad kritiserer skarpt den norske Procedure for dens Fremhævelse af overmaade mange statsretslige og historiske Argumenter af tvivlsom Holdbarhed og ofte indbyrdes modstridende. En tilsvarende Kritik vil ogsaa kunne gøres gældende mod den danske Procedure; men saa kunde denne ganske vist ved Siden af fremføre *Knud Rasmussen* og *Lauge Koch* som levende Vidner om Danmarks Arbejde i Grønland og Østgrønland.

Selvsagt paavirker Proceduren Domstolen; denne kan ikke helt undlade at tage Hensyn til Argumenter, Proceduren har anført. Den faar mange for Retssagens Afgørelse aldeles ligegyldige Spørgsmaal at tage Stilling til. Dr. Ræstad fremhæver vistnok rigtigt, at Haagdomstolen ikke mener, at Kieltraktaten har været bindende for Norge, men han slutter sig til Domstolens Formening om, at Norge blev bundet ved Fællesmonarkiets Opgørelse i Aarene 1814—1819. Her skal jeg ikke komme længere ind paa Dommens Betragtninger over Tiden forud for 1814, men maa dog bemærke, at jeg anser det for et Misgreb fra den danske Procedures Side, at den fremsatte Paastanden om, at Norge 1536 blev en Provins af Danmark. Denne fra danske Historikeres Side altid modsagte Paastand forbigaar Haagdommen da ogsaa med Tavshed.

Alle Dr. Ræstads Reflektioner over Grønlandsdommen er i den Grad

GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Dagens Nyheder

skriver den

-6 APR. 1933

Et Præcedens for Afgørelser i Koloniserings-Problemer!

Interview
**Telefoninterview med Danmarks belgiske
Advokat, Professor Charles de Visscher.**

DANMARKS belgiske Advokat under Proceduren, Professor Charles de Visscher opholdt sig i Gaar i Haag for at overvære Domsafsigelsen, og den fremragende Retslærde blev selvfølgelig overøst med Komplimenter for sin skarpe og klare Advokatur, der jo næppe har været uden afgørende Indflydelse paa Dommens Resultat. Professor de Visscher forlod allerede om Eftermiddagen Haag og rejste til Bruxelles, hvor det i Aftes lykkedes os at komme i telefonisk Forbindelse med ham.

Advokat Charles de Visscher.

Dagens Nyheder ønskede at overbringe vor udenlandske Advokat sine Lykønskninger og sin Tak.

Professor de Visscher tog med Elegance mod Takken og returnerede den paa en Maade, der straks gjorde ham selv til den, der i Grunden var Tak skyldig.

— Ved Siden af min Glæde over, at Udfaldet blev, som det blev, svarede han, føler jeg en dyb Taknemmelighed overfor den danske Regering, der har vist mig den Ære at overdrage denne Sag til mig. Jeg tror, jeg tør sige, at Grønlands-

spørgmaalet nu har faaet en definitiv Afgørelse, og derefter skulde det gode Forhold fra tidligere igen kunne opstaa mellem Danmark og Norge.

Jeg beder Dem meddele Danmark, at denne Sag har interesseret mig overmaade meget, ikke mindst paa Grund af de saare mange Spørgsmaal, den har rejst til retslig Belysning af Koloniseringsproblemet — Spørgsmaal, der paa mange Punkter hidtil har været uklare indenfor international Ret, men for hvis Bedømmelse der nu ved denne Dom foreligger et Præcedens.

— Professoren vil ikke nærmere uddybe sin Mening om Dommens videre Betydning paa dette Omraade?

— Som Danmarks Advokat i denne Sag, De forstaar, som Part i Sagen, kan jeg ikke i denne Sammenhæng udtale mig derom.

Cadio.

GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Dagens Nyheder

skriver den

-6 APR. 1933

„The Times“ om Dommen.

„En utvetydig Afgørelse“.

**Man tør haabe, at det gode
indbyrdes Forhold hurtigt
genoptages.**

THE TIMES, Printing House Square.
London, Onsdag Nat.

„TheTimes“ kommenterer i
Morgen Haag-Dommen med en
ledende Artikel, hvori det bl. a.
hedder:

— Afgørelsen af Grønlandsstriden mellem Danmark og Norge er i sig selv tilfredsstillende, for saa vidt som den fjerner en Aarsag til Friktion mellem to ellers venligtsindede Nationer, og ogsaa fordi den betegner en betydningsfuld Hævdelse af Voldgiftsmetoden.

Den danske Suverænetet over Grønland blev bestridt af Norge for visse Omraaders Vedkommende. Den internationale Ret har afsagt Dom i Danmarks Favor. Hele Grønland, hvad enten det effektivt er okkuperet eller ej, er dansk; og den norske Statsminister Mowinckel har allerede bekendtgjort, at hans Land vil respektere Dommen. Den danske Statsminister har for sit Vedkommende forsikret, at norske økonomiske og erhvervsmæssige Rettigheder i Østgrønland vil blive respekterede. Man tør derfor haabe, at de to Lande hurtigt vil genoptage det nære Samarbejde og det gode indbyrdes Forhold, der midlertidigt var blevet forstyrret af denne Strid.

Juridisk set laa Stridens største Interesse i Spørgsmaalet om, i hvor høj Grad Retten vilde mene, at Ikke-Kolonisationen af den største Del af Grønland vilde afsvække den danske Fordring paa Suveræneteten.

Retten har imidlertid afgivet en utvetydig Kendelse paa dette omstridte Punkt. Danmarks Suverænetet er ikke formindsket i nogen Retning ved Ikke-Kolonisation.

Artiklen slutter: Den danske Statsminister, Hr. Stauning, bestrider ikke deres (de norske Fangstmænds) Rettigheder; men det vil blive Rettigheder, som øves af Nordmænd paa dansk Territorium, ikke i *terra nullius*.

GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet: **Politiken**

skriver den

6. APR. 1933

Dommens Modtagelse i Danmark og paa Grønland

En lykkelig Dom — saa klar, at enhver Fortolkning udelukkes

Den Kilde til Uoverensstemmelse, som uklare Retsforhold medfører, blev i Haag stoppet til.

Udtalelser af danske Advokater i Haag og af
Lauge Koch og Knud Rasmussen

HØJESTERETSSAGFØRER Steg-
lich-Petersen udtalte til vor
Korrespondent i Haag umiddelbart efter
Kendelsen:

— Jeg er glad for Dommen. Specielt
ogsaa fordi den er saa klar og dermed
har tilstoppet den Kilde til Uoverens-
stemmelser, som Uklarhed i Retsforhold
saa hyppigt medfører.

Dommen er klar, og det er Hovedsagen

En opmærksom Gennemlæsning af
Dommen viser, at hele Kendelsens hi-
storiske Afsnit bygger paa *Gustav Ras-
mussens* Indlæg, og paa mange Steder
har Dommerne været i den Grad enige
med ham, at Kendelsen benytter *Gustav
Rasmussens* egne Udtryk.

Herom ønskede Fuldmægtig *Gustav
Rasmussen*, der i Gaar opholdt sig i
Haag, ikke selv at udtale sig. Han ind-
skrænker sig til at sige:

— Dommen er klar. Danmarks Su-
verenitet over hele Grønland er slaaet
fast. Dette er for mig Hovedsagen.

Grønland — hele Grønland dansk

**Dr. Lauge Koch om Nordmænds
og Danskeres fremtidige Møde**

Dr. Lauge Koch udtalte til os i Gaar
under en Samtale om Dommen:

— Sejren er, naar jeg skal være ganske
ærlig, betydelig større, end jeg havde
ventet. Af de tolv internationale Dom-
mere er det jo de elleve, der helt har
givet os Ret, og naar man læser Præ-
misserne igennem, saa følger de Punkt
for Punkt de danske Synspunkter. Og
den italienske Dommer har jo i alt Fald
ikke givet Norge Ret. Det er jo i Realit-
eten en enstemmig Sejr. Den eneste, der
blankt er gaaet ind for de norske Syns-
punkter er den norske Dommer, og han
staar fuldstændig isoleret.

**Domstolens Ord for, at Dansker-
ne har erhvervet deres Ret.**

Og jeg synes, at der er al god Grund

Ro om Grønland og Fred mellem de to Nationer

*De store Opgaver kræver, at
Grønland styres som ét Land, si-
ger Knud Rasmussen.*

Dr. Knud Rasmussen sender os fra
Haag denne Udtalelse:

— Det var en lykkelig Dom! Lykke-
lig fordi den faldt saa ren og saa klar i
et Sprog, der udelukker enhver Fortolk-
ning. Derfor vil i Dag alle Flag gaa til
Tops Grønland over, og der vil der være
den samme Begejstring over Resultatet
som i hele det øvrige Danmark.

Og vi Danske har Lov til — ihukom-
mende alle de Erklæringer, der er ind-
gaaet til Domstolene fra de grønlandske
Lands- og Kommuneraad i Vestgrønland
og fra Fangere i Østgrønland — til vor

Glæde over Sejren at føje Bevidstheden
om Samfølelse med hele den grønlandske
Befolkning, der har vist, at den stod fast
og enig bag det danske Styre. Og dette
Styre kan kun løse sin store Opgave for
grønlandske Interesser, naar Grønland
er et Hele og styres som ét Land under
dansk Ansvar og Suverenitet.

Dette har vel ingen Dansk nogen
Sinde været i Tvivl om. Idet vi dybt
beklager, at dette Standpunkt skulde
give Anledning til Proces mellem to Bro-
derfolk, der dog aldrig vil kunne und-
være hinanden i forstaaende Samarbejde,
har vi nu kun Grund til at udtale Haa-
bet om, at denne klare og stærke Afgø-
relse, der er faldet af Verdens højeste
Domstol, for al Fremtid har skabt Ro
om Grønland og Fred mellem de to Na-
tioner, der udkæmpede Kampen.

Sker det, har Kraftproven ikke væ-
ret forgæves.

Knud Rasmussen.

Arbejdet kan nu fortsættes

**Direktør Daugaard-Jensen om
Dommen.**

— Vi maa være endog meget tilfredse
med denne Dom, siger Direktør *Daugaard-
Jensen*. Med denne Anerkendelse af dansk
Suverenitet over hele Grønland kan vi
uden Ængstelse for Fremtiden maal-
bevidst fortsætte det Arbejde, vi er inde
i — et Arbejde, som først og fremmest
har den grønlandske Befolknings Ve og
Vel for Øje.

Begejstring paa Grønland, Fangstmændenes Salutskud, glade Fester i Aftes

*Kvinder og Børn i deres maleriske Fest-
dragter, Hilsener indløber fra Kolonierne*

Godthaab, Onsdag.
POLITIKEN PRIVAT

DOMMEN i Haag, der fastslaaer
Danmarks ubestridelige Ret
til hele Grønland, er blevet modtaget
med den største Begejstring af Be-
folkningen her. Dannebrog vajer over-
alt, og de grønlandske Fangstmænd
affyrer Salutskud, og der raabes
ustandseligt Hurra for godt Sammen-
hold mellem Danmark og Grønland.
I Aften er der Folkefest med Kaffe
i hele Kolonien, med danske Taler
og Sange. Grønlanderne sender tak-

**Danmarks Nederlag vilde have
været Grønlands Nederlag.**

Hvorfor Grønlanderne har proteste-
ret, er hernede velbekendt. Og det var
jo kun naturligt, at de maatte prote-
stere. Det vilde have været meget mær-
keligere, hvis de ikke havde gjort det,
fordi Grønlanderne er vokset op med
den Bevidsthed, at hele Grønland hører

til Danmark, og derfor har anset Norges
Okkupation som et ulovligt Overgreb.

Og fordi de vidste, at hvis Danmark
mistede en Del af Grønland, vilde dette
betyde, at de selv vilde miste en Del
af deres Land, haade faktisk og erhvervs-
mæssigt. De vidste, at Danmarks Neder-
lag vilde blive deres eget Nederlag, og
at omvendt Danmarks Sejr vilde blive
deres egen Sejr. Altid har de haabet
paa Danmark, og de blev ikke skuffede.

Jeg, som paa Landsmænds Vegne har
overværet Domsafgørelsen i en Sag, der
i høj Grad berører Livsspørgsmaal for
mange Grønlandere, kan kun sige, at
dette har været det største Øjeblik i
mit Liv. Det har været overordentlig
interessant at se den Sal, hvor Kampen
ogsaa for Grønlandernes Skyld har
staaet. Og det har været højtideligt
at overvære personligt det Øjeblik, da
Danmarks og Grønlandernes Sejr blev
erklæret.

Nu har Budskabet ved den vidun-
derlige Radios Hjælp allerede naaet
Grønland, og Flaget, Danmarks og Grøn-
landernes Flag, er allerede hejst til Tops.
Det er det Flag, vi er fortrolige med
fra vor Barndom, og vi betragter det
som vort eget og vil ikke bytte det med
noget andet. Det Flag vil nu fortsat
vaje over hele Grønland.

I en Sum har Haag-Processen vist
Verden, med hvilke stærke Baand Grøn-
landerne er bundet til Danmark.

Arvo Lynge.

Norges Politi hjemkaldes i Morgen

*Alle Bestemmelser om norsk Poli-
titi- og Domsmyndighed ophæves
i det første Statsraad.*

Oslo, Onsdag. (R. B.)

Som bekendt blev der efter Okkupa-
tionen paa Østgrønland truffet en Række
Bestemmelser med Hensyn til Politi- og
Domsmyndighed m. v. for det okkuperede
Omraade. Der blev ogsaa oprettet en
Sysselmandsstilling. Lagmandsretten blev
henlagt under Tromsø Lagsovn og Her-
reds- og Byretten under Tromsø.

Det var ventet, at der skulde afholdes
ekstraordinært Statsraad i Dag til Til-
bagekaldelse og Ophævelse af de forskel-
lige Bestemmelser. Norsk Telegrambyraa
erfarer imidlertid, at der ikke bliver af-
holdt noget Statsraad før det ordinære
paa Fredag, og man kan vel gaa ud fra,
at Tilbagekaldelsen og Ophævelsen af
Bestemmelserne da vil finde Sted.

Det var ventet, at der skulde afholdes ekstraordinært Statsraad i Dag til Tilbagekaldelse og Ophævelse af de forskellige Bestemmelser. Norsk Telegrambyraa erfarer imidlertid, at der ikke bliver afholdt noget Statsraad før det ordinære paa Fredag, og man kan vel gaa ud fra, at Tilbagekaldelsen og Ophævelsen af Bestemmelserne da vil finde Sted.

Berlingske Tidende nr 96
6 april 1933.

Dommen i Haag.

Af Professor, Dr. jur.
Axel Møller.

DOMMEN I HAAG blev en stor Sejr for Danmark, endnu større end ventet, idet den norske Dommer var *alene* om at hævde den norske Okkupations Gyldighed, medens *alle* de øvrige 13 Dommere underkendte den, for enkeltes Vedkommende dog med nogen Forskel i Præmisserne.

Dommen anerkender fuldtud Danmarks Suverænetet over *hele* Grønland. Dommen fastslaar, at den dansk-norske Konge allerede før 1814 havde Suveræneteten over *hele* Grønland, at den tidligere norske Besiddelse ved Kiel-Freden i 1814 blev en *dansk* Besiddelse, at Danmark ogsaa efter 1814 tilstrækkelig har udøvet Suveræneteten over *hele* Grønland, og ikke blot over de enkelte Kolonier, at Danmarks Henvendelse til forskellige Magter i Aarene 1915—1921 *taget som Helhed* gik ud paa at opnaa en udtrykkelig Anerkendelse af en *gammel* Suverænetet, ikke et blot Samtykke til Erhvervelsen af en ny. Dommen tilføjer til Overflod, at selv om man bortser herfra og *alene* holder sig til Perioden 1921—1931, har Danmark tilstrækkelig udøvet og tilkendegivet sin Suverænetet ogsaa over de ikke koloniserede Dele af Grønland. Endelig har Norge ved flere forskellige Lejligheder tilstrækkelig *anerkendt* den danske Suverænetet over *hele* Grønland, bl. a. i 1819 og 1826. *Ihlens* Udtalelse i 1919 var vel ikke som af Danmark hævdet en ren Anerkendelse af en bestaaende dansk Suverænetet over *hele* Grønland, men den er dog en endelig og bindende Erklæring, der forpligter Norge til ikke at bestride Danmarks Suverænetet over *hele* Grønland, og saa meget desto mere i sig selv maatte udelukke Norge fra selv at okkupere nogen Del af Grønland.

Proceduren er endt. For dens smukke Resultat kan vi først og fremmest takke vor egen Sags Retfærdighed, men tillige den klare og omhyggelige Maade, hvorpaa den er forelagt Domstolen i Haag. Foruden vore dygtige Advokater skylder vi ogsaa de mange andre, der med Raad eller Daad mere bag Kulisserne har virket for Danmarks Sag, en Tak. Ikke mindst er der Grund til at fremhæve det store personlige Arbejde, som baade Udenrigsminister Munch og hans mange andre Medhjælpere i og udenfor Ministeriet, i første Linie Afdelingschef, Dr. Cohn, har lagt i denne Sag, der nu er kronet med Sejr.

Vi forstaar, at Nederlaget maa føles haardt i Norge, hvor man til det sidste troede paa Sejr. Ingen tvivler om, at det norske Folk har været i god Tro til sin formentlige Ret. Den har ikke kunnet staa for en grundig, folkeretslig Prøvelse. Fra Danmark skal der ikke hoveres overfor Norge i denne Anledning. Vi nærer det Haab, at den klare Afgørelse nu maa fjerne alt, hvad der i Fremtiden kunde lægge sig i Vejen for et godt og venkabelligt Forhold til vort gamle Broderfolk. Paa god Vilje fra Danmarks Side skal det ikke mangle.

Axel Møller.